విడిప్రతి ౧కి ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ 103216 సెప్టెంబరు 19 వ తేది 1935 గురువారము అర్థ సం॥ చందా రూ. ౩

సంపుటము ౧౦. | తూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | సంచిక ౩౭.

శా. శ. ౧౮౫౭ శ్రీ యువ సం॥ భాద్రపద బ॥ ౮ గురువారము. ౧౨ ఆబాన్ ౧౩౪౫ ఫ.

తుపాను

శ్రీ ఊటుకూరు సత్యనారాయణరావు గారు

సనాతన ధర్మాకాశమున విషమేఘములు ముక్కలై కలిసిపోయినవి. సర్వజ్ఞానాగర నిలయమైన ఆర్యావర్తమున బ్రతుకు బాటలు ఆచారపు కంటకములతో నిండబడియున్నవి. సర్వదా స్వచ్ఛంద జీవనమున కనువైన ప్రేమ సూత్రము తెగిపోయినది. ఈశ్వరజ్యోతినుండి సృష్టి సర్వమునకు ప్రవహించుచున్న విద్యుద్వాహినులు అరికట్టబడుచున్నవి. మతాంతభేదము లుల్బణమైగా, మతమునందే భిన్న సంఘములు, భిన్న నిగ్రహములు చెలరేగి వ్యక్తుల నిత్యాభివృద్ధికి మూలమగు స్వాతంత్ర్యజీవనమును ప్రతిఘటించుచున్నవి. సంఘమున అత్యాచారము లన్నియు మత మునకేంటనే జరుగుచుండుట శోచనీయము.

మతము, మానవుని ఈశ్వరభక్తునిగ సిద్ధపరచుటకు కావలసిన సిద్ధాంతములతో తన ఉత్తమాదర్శత్వమును ప్రకటించుకొనుచున్నది. అది కొండవిధములుగ వ్యక్తి జీవితమునకు సహాయపడుచున్నదని చెప్పవచ్చును

ఆధ్యాత్మికము. కర్మకాండ

కర్మకాండ మానవుని సంపూర్ణ విజ్ఞానమునకు, ఆధ్యాత్మికజీవన సంపత్తికి మూలస్థానము యుండవలెను

ధర్మశాస్త్రములను పేర చేయబడిన నిర్ణయములన్నియు కేవలము ఈశ్వరాజ్ఞలని చెప్ప లేము. దానికి కారణము భిన్న మతములు, భిన్న ధర్మములు పరస్పర విద్వేషములను ప్రకటించుటకు సాధనభూతములగుచుండుట ప్రత్యక్షముగ చూచుచున్నాము. సర్వమతములను నీతికి స్థానము నొసగుచునేయున్నవి ప్రధాన నీతి సూత్రములతో మత గ్రంథములకు గాని, మతకర్తలకు గాని ఎట్టి భేదములు లేవని సవిమర్శకముగ చూచినను బోధపడగలదు

ఈకర్మకాండమును వృత్తివిద్యగ ఉపయోగించుకొనుటకు మొదలుపెట్టిన నాటినుండియు కర్మాదర్శములు సంకుచితమై, వ్యక్తివిశ్వాసములను కోల్పోయినవి. దీనికి పురోహితులును, కొంతమంది ధర్మగ్రంథకర్తలును ఉత్తరవాదులు కాగలరు. కర్మయొక్క ఆవశ్యకతను, పవిత్రతను సిద్ధాంతీకరించిన గ్రంథములలో వ్యాస భగవానునిచే సూత్రీకరింపబడిన సర్వోపనిషత్సారమగు "భగవద్గీత" అత్యున్నత స్థానము నలంకరించి యున్నది. అది బ్రహ్మసూత్రములను, రాగనివృత్తిని సామరస్యమును నిరూపించినది.

ఏధర్మగ్రంథమైనను గీతాధర్మముతో సంధింపబడినచేనప్పు. ఉన్నతముగ తన మహాత్మ్యమును ప్రకటించుకొనజాలదు. గీత ఆర్యమతమునకే గాదు, విశ్వమానవ ధర్మగ్రంథముగ అంగీకరింపబడుచున్నది నేడు ఆర్యావర్తము నందలి మహాపురుషులందరు గీతాధర్మము నుద్ఘాటించి ప్రపంచ పత్యతను సంపాదించియున్నారు

"సర్వం కర్మాఖిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే"

అని గీతాకారుడు జ్ఞానమునకు ఎంత స్థానమున్నదో వివరించియున్నాడు.

"కర్మణ్యకర్మయః పశ్యే దకర్మణి చ కర్మయః"

అని కర్మయొక్క స్థానమును నిరూపించినాడు. కర్మకాండయొక్క మూలసిద్ధాంతములు ఎంత పవిత్రమైనవో తెలియుచున్నది. నేడదియంతయు, ఎన్ని మిథ్యాచారములకు, స్వార్థపరత్వములకు ఆకరమైయున్నదో విచారింపవలసియున్నది. సంఘమను పేరుతో ఇంగితజ్ఞానమైనను లేని వ్యక్తులు మతధర్మములకు విప్లవము సాగించుచున్నారు. యథార్థతత్వవిచారణము కాని, ఆచరణము కాని లేకయే చేయుచున్న మద్వ్యవహారమును సనాతనధర్మపరు లెవ్వరును గౌరవించజాలరు. సనాతనసిద్ధమైన సత్యాహింసలకు ప్రతిబింబము లైన కర్మలను వైదిక విజ్ఞాన భాండారము అనుశాసించుచున్నది సత్యాహింసలను త్రోసి రాజని ఏధర్మగ్రంథము మానవాభ్యుదయమును బోధింపజాలదు.

ఈనియమ పాలనమునకు ఇంద్రియనిగ్రహ మవసరమైయున్నది. శీతోష్ణాది కాలభేదానుగుణ్యముగ దేహమును విధించుచు కొన్నిగ్రంథములు వ్రాయబడియున్నవి. ఇవి కేవలము ఆరోగ్యమునకే కాక, ఆత్మధర్మమునకును ముడిపెట్టబడి యుండుటచే గౌరవార్హములనియే చెప్పుచున్నాము.

వేదకాలమునుండియు నేటివరకును దేశమునకు సంబంధించినంత వరకు ఆర్యవిజ్ఞానముయొక్క వికాసమునకు అనువగు పరిణామమును పొందుచున్నవే గాని, ఒక్కరీతిగ నడుపబడుచున్నదని ఎవ్వరును చెప్పజాలరు. భిన్నజాతుల పరిపాలనా శాసనములకు లోనగుచు వచ్చుచున్న మనజాతి ఎట్టి ఆచారములను మార్చుకొన లేదని చెప్ప సాహసించుట హాస్యాస్పదము. స్వయముగ శాస్త్రముల దేశము, కాలము, పాత్రము విచారణచేసు కొనుటకు స్వాతంత్ర్యమును ప్రతిపాదించియు న్నవి దేహనియమములైనను అలోకన్యాయములను సాధనములనియే గౌరవింపబడుచున్నవి. ఈనాడన్నియు నిమిత్తమాత్రములై, మిథ్యారూపములైయున్నవి. ఇంతకన్నను దుఃఖవిషయము ఇంకొకటియున్నది. దేహనియమములనె నీతిధర్మములని ఈవిప్లవకారులు ఉద్ఘోషించుచున్నారు

ప్రధానమగు నీతి మూలమట్టుముగ నశించిపోవుచున్నను, కించిత్పరిశోధన చూపలేనివారు పరిపాలన కాలప్రవాహముతో కొట్టుకొనిపోవుటయే ఆచార్యముగాగల ఈ ఆచారములకొరకు ద్వేషములను రగిలించి విఖ్యాతిబడయగలుగుచున్నారు ఇదివారి కించిజ్జత్వము నే చాటగలదు.

ఆర్యమతమునకు శిరస్సువంటి ప్రధాన శాఖ బ్రాహ్మణశాఖగా అంగీకరించవలయును ప్రతి బ్రాహ్మణవ్యక్తియు ఆత్మధర్మమును గుర్తెరింగి ఆచరణలో పెట్టునట్లు చేయవలయును. ఎంత కాలమునకైనను వాస్తవిక బ్రాహ్మణ ధర్మము ప్రతిష్ఠింపబడనిచో సంఘమునందును, మతమునందును శాంతివాయువులు ప్రసరింపజాలవు. వాస్తవిక బ్రాహ్మణ వ్యక్తిత్వము నశించినందువలననే సంఘములన్నియు విజ్ఞానశూన్యములై, విద్వేషనిలయములై పోయినవి ఏది పవిత్రమో, ఏది నిరాడంబరమో, ఏది కర్తవ్య ప్రతిపాదకమో అదియే బ్రాహ్మణ ధర్మము

"బ్రహ్మ కర్మ స్వభావజం"

అని గీత ఆదేశించుచున్నది.

నాలుగుజాతులకును ఇట్టిస్వభావముచే కలిగిన కర్మలచే గీత విధించుచున్నది. లోకమునందు ధర్మమును స్థిరముగా నెలకొల్పబడుటకు అది నాలుగువిధములుగ విభజింపవలసి వచ్చెను అప్పుడు ఆవిభాగము వారివారిగుణముల ననుసరించి విధింపబడిన కర్మలద్వారా చేయబడి యుండెను. ఎవరివిధిని వారు నిర్వర్తించుకొని మోక్షమును సాధించిరి. అవియే ధర్మములని చెప్పదగినవి. మోక్షసాధనములైన ఆశ్రమములు అయా తెగలకు ఎట్టి అవశ్యకతను బోధించుచున్నవో తెలిసికొనవలెను. అట్టిధర్మములే సర్వదా ఆరాధింపదగినవి. అట్టి ధర్మస్థాపనమునకే అందరును నడుము కట్టుకొని త్యాగము చూపవలసి యున్నది ఇది ఒకటిఅస్తివంటె జన్మవాక్కు కాదు. ప్రతివ్యక్తియు సంపూర్ణ సాత్వికావస్థను పొందువరకును జీవిత మధ్యమున ప్రయత్నింపవచ్చును. సాత్వికప్రధానుడు కానిదే యోగారూఢుడగుటకు లక్ష్యమునకు చేరజాలడు. ఒక జన్మయందే వ్యక్తి యోగారూఢుడు కావచ్చును. పూర్వమిట్టివాని చేసినట్లు ఆధారములు కలవు.

అనంతకాలము నుండియు వాస్తవిక సంస్కారమును పొందని మన సంఘమున లోపములే లేవనుట సాహసోక్తి ఒకప్పుడచ్చమైన గనివారికి బ్రహ్మాస్త్రము స్వీకారములు, వివాహము తప్ప తిరుగపోవుము లేని పసిపాపలకొన్న వైధవ్యములు, ముఖ్యముగా మన సంఘమునకు వెలుపలనుండు పట్టుకొని జాతినాలుగు నిర్వీర్యము చేయుచున్నవి

స్వార్థపరులగు సంఘములు, పెంకెపట్టుగల అహంభావులు పరస్పర కలహములతో సంఘశాసనమును భంజించుచున్నారు. ఒకరినొకరు పహిష్కరించుకొనుటకు, హింసించుకొనుటకు సాహసించుచున్నారు. ఇది మనజాతికి మరణవాణి చెప్పవలసియున్నది.

అజ్ఞానాంధతమస్సులు గుబురులై క్రమ్ముకొని ప్రళయ మేఘములవలె విజృంభించి తుపాను లేవదీసినది. న్యాయమునకు స్థానములేని వ్యక్తులు పక్షికనచములు చినిగి, జీర్ణించిన బడి దేహములలో వణకిపోవుచున్నారు. మతవాదనలుసేయు మూర్ఖ పండిత ఘుంకారము ఘోర గాలివలె కర్ణపుటముల నూదరువెట్టుచున్నది. పసిపిల్లలు దేవళములలో తల దాచుకొనుటకు పోయిరో, అచ్చట భగవంతుడు వారినిక్షించి లేచిపోయి గబ్బిలపు పెంటలతో నింపగా కావలికాచు సర్పమువలె ఆధ్వమును వచ్చుచున్నాడు.

ఈతుపాను హోరు అణగిపోయి జ్ఞానభాస్కరోదయకాంతిస్పృశలము కొనుటకు సత్యాగ్రహవమునుగల కర్మవీరుల తపశ్శిఖలు నానాముఖముల విజృంభింపవలెను-జీవితములు త్యాగబద్ధము కావలెను-సంస్కారము కావలెను-తుపాను పోవలెను

ఖేత్రి సంస్థానములో ఉత్సవముపై లాఠీలు

అఖిలభారత హిందూ మహాసభ కార్యదర్శికి తంతి

అఖిలభారత హిందూ మహాసభ యొక్క జనరల్ కార్యదర్శియగు పద్మరాజుజైన్ గారికి రాజపుత్రస్థానములోని ఖేత్రి సంస్థానములో కొట్పులిలో హిందూ ప్రజలనుండి క్రింది తంతివార్త వచ్చినది:-

"గతసోమవారము "ఝుల్ జులాని" ఉత్సవము జరుపబడినపుడు ఊరేగింపుపై ముసల్మానులు లాఠీలను, యితరఆయుధములను ప్రయోగించిరి సంస్థానాధికారులు తటస్థులుగనుండుటచే హిందువులకష్టములు విచారించ బడకపోవచ్చును హిందువులలో చాల అశాంతి ప్రబలియున్నది"

మా చిన్న కథ

నిరీక్షణము

శ్రీ సు. ప్రతాపరెడ్డిగారు

శంకరణ్ణా దినమూ సూర్యుడు తూర్పు సముద్రము నుంచి పైకిలేచి మళ్లీ పడమటిసముద్రములో మునుగుతూ వుంటాడు. రాత్రంతా యెక్కడవుంటాడు? మళ్లీ తెల్లవారేవరకు తూర్పుకెట్లా వస్తాడు?"

"కుమారీ! అది అనాదినియమం ప్రతివస్తువుకూ ఉదయం అస్తమయమున్నది. అస్తమించే వస్తువు మళ్లీ ఉదయిస్తుంది మన యీవూర్లో తూర్పుపడమటి సముద్రాలు కలవు. అందుచేత సముద్రంలోనే పుట్టి సముద్రంలోనే మునిగినట్లు కనబడుతుంది."

"అయితే వేరేదేశాల్లో యెట్లావుంటుంది?"

"ఉదయాస్తం అక్కడలేదు. ఉత్తరానికి పొయ్యేకొద్ది భూమిలోమునిగి భూమిలోనుండి పైకివచ్చినట్లు కనబడుతాడు"

"ఆ అలలుచూసినా యెట్లా వొకటిమీద వొకటి పడుతున్నవో. ఎప్పుడూ వాటికి విరామంలేదా!"

"అనంతప్రేమఅంటే అట్లే వుంటుంది [illegible] కొంచెంసేపట్లో సూర్యుడు మునుగుతాడు. మనము దినములాగా యిక్కడినుంచి సముద్రంలోకి [illegible] దొర్లుదాము రా."

"ఊహూఁ. దినమూ నేనే ముందు దొర్లాలేమి? చూడు! ఎంతయెత్తునుండి దొర్లుతావో [illegible] అగాధాల ఎత్తైనా వుంటుంది యీయిసుకదిబ్బ."

"నీవేముందు దొర్లవాలె."

"లేదు. నీవే."

"సరే. రా!"

శంకరణ్ణ ముందు అనేటవాలు సముద్రతీరం యిసుకదిబ్బమీద అడ్డముపండుకొని పక్కలు కొట్టూ కిందికి దొర్లినాడు. కుమారి వానివెనుకాలనే దొర్లింది శంకరణ్ణమీద కుమారిపడింది కిలకిలనవ్వుతూ ఇసుకంతా దులుపుకొని చేతులుచేతులుపట్టుకొని మళ్లీ పైకెగబాకినారు. ఇట్లా ఎన్నోమారులు దొర్లినారు. ఇంతలో ప్రొద్దుమునిగింది. ఇద్దరూ [illegible] రాచుకుంటూ ఆమాట యీమాటచెప్పుకుంటూ యింటిదారి పట్టినారు.

* * *

శంకరణ్ణ తల్లిదండ్రులు చిన్నప్పుడే చనిపోయినారు తన మేనమామయింట్లో పెరుగుతున్నాడు. ఇప్పటికి వయస్సు ౧౫ వుంటుంది. మంచి సుందరరూపి. సాధారణంగా తిరువాన్కూరు దేశవాసులంటే నల్లగా వుంటారు. కాని మన శంకరణ్ణ గోధుమవర్ణమువాడు దినమూ అకస్మాత్కుమారి తీరమువద్ద సముద్రములో తన మామజాలరిపోయి చేపలుపట్టుకవచ్చేవాడు. కుమారి తల్లిదండ్రులకొకే కూతురు. వయసులో చిన్నదైనా చేపలకూర, అరటికాయకూర, పనసకూర; అన్నము పొంగారు వండగలదు. మంచి అందమైనపిల్ల. కొంచెం నల్లనిదైనా ముక్కూమొగమూ తీరూ చూచిన చాల ఆకర్షణీయముగా కనపడేది. కొబ్బరినూనెతో నిగనిగమనే వెంట్రుకలు అప్పుడే బారెడై పెరిగినవి. నల్లని పెద్దకండ్లతో చూచిందంటే శంకరం హృదయంలో మెరుపు మెరసినట్లావుండేది. పెదవితెరచి మాట్లాడిందంటే ముత్యాలసరాలు విసిరేవాడు. వయసులో తనకే గారాబముగా పెరిగిన పిల్ల అగుటచేత అంగసౌష్ఠవం బాగా వ్యక్తం అవుతూవుండేది. తన మేనమామకూతురు అగుటచేత శంకరణ్ణకే ఆపిల్లనిస్తారని అందరూ అనుకునేవారు. కాని వారిద్దరికీ పెండ్లిండ్ల ముచ్చట యేమిన్నీ లేకయుండు. అన్యోన్యప్రేమ దినదినమూ పెరుగుతూవుండి దినము సాయంకాలము తప్పకుండా సముద్రతీరముపై అనేటవాలు యిసుకదిబ్బలమీద ఆడుకునేవారు.

* * *

ఇట్లా కొన్నిసంవత్సరాలు గడచినవి. శంకరణ్ణ [illegible]. కుమారి [illegible] యౌవ్వనంలో కుమారి [illegible] [illegible] కన్యాదర్శనములు [illegible] లో గాఢమైన ప్రేమ, అకిలకిలనవ్వులలో వెన్నెలతేట, అమాటలలో అమాయకత్వము, అగంభీరమైన నడక, అముంగిరకొప్పు, అపొంకమైన వక్షస్థలము శంకరణ్ణ మనసులో గాఢముగా నాటుకొనిపోయినవి. ఆకాలంలో మళయాళస్త్రీలకు రవికలుగాని కొంగుగాని లేకుండేది అందుచేత మన కుమారిసౌందర్యం మరీ ఆకర్షణీయమై లోభనీయమై వుండేది. ఇట్లు వయసువచ్చి పెరిగినా, తాము దినమూ ఆడుకునే ఆటలు మానలేదు. అదిబ్బలపై జారి తనమీద కుమారి పడినప్పుడు శంకరణ్ణ తనకేకాదు ప్రపంచాన్నే మరచిపొయ్యేవాడు. ఆ పడుచు చేయిపట్టుకొని రాత్రిలో యింటికి పోతూవుంటే శరీరమంతా గగుర్పొడిచేది. కుమారికూడా శంకరణ్ణ తొడపై తలవాల్చి పండువెన్నెల్లో పండుకున్నప్పుడు, తన ప్రియుడు అకథాయికథ చెప్పుతూ యేదో మిషపెట్టుకొని వంగి ముద్దు పెట్టుకొన్నప్పుడు తన శరీరములోని రక్తము మహావేగముగా ఉష్ణంగా ప్రవహించుతూ వుండేది. చెక్కిళ్లపై కాంతి రెండంతలయ్యేది ఊర్లో అవ్వలక్కలు వీరిద్దరి యీమాజోడుచూచి వీరి అమాయకపు ఆటలుపాటలుచూచి చాల ముచ్చటపడుతూ పావురాళ్ల జతలాగా వున్నారనిఅంటే యిద్దరూ ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతూ పకర్నూకరు వంకచూపుల్లో చూచుకునేవాండ్లు.

ఒకనాడు సాయంకాలము యింటికివస్తూ వారిద్దరు యిట్లా మాట్లాడుకుంటూ పోయినారు.

"కుమారీ, మొందు ఆదివారము మనకు పెండ్లంటగా. అత్తమామలు వాండ్లు పందిళ్లేసి యిల్లంతా అలంకారం చేస్తున్నారు."

"అసంగతివారూ తెలుసునులే."

"మనము ఇంక ఆలుమగండ్లమైతే సమను ప్రహ్మానందంగా ఉంటుంది కదూ!"

"ఇప్పుడులేదా? మనకెప్పుడూ నిత్యానందమే. మనము ఎప్పటివలెనే దినమూ ఆడుకుంటాముగా"

"లేదు. ఇంక మనకు అట్లాడే అవకాశం వుండదు. మనమింక యింటిపనులన్నీ చక్కబెట్టుకుంటూ సంసారం చేయవలసింది నేను దినమూ చేపలు పట్టుకవస్తాను. నీవు యింట్లో పనులన్నీ చక్కబెట్టూ ముసలివారైన తల్లిదండ్రుల సేవజేయవలసి వుంటుంది"

"అట్లైతే నీవు నన్నింక ప్రేమించవు!"

"ప్రేమించమా! యెవరంటారు! నిన్ను పూలల్లోపెట్టి పూజిస్తాను. అందరిచేత పూజింపజేస్తాను."

"ఏమో!"

"నేను పగలంతా చేపలు పట్టబోతాను. నీవుయింట్లో దంచీ, చెరిగి, వంటచేసి యింటిపనులు చూచుకొని సాయంత్రము వరకూ సద్ది, బుట్ట, తీసికొని సముద్రతీరానికిరావూ!"

"తప్పకుండా, గంటముందేవచ్చి ఎదురు చూస్తూ కూర్చుంటాను."

"మరినేను పగలంతా సముద్రంమీదావుంటే నీవు యింటిపనులలో నన్ను మరచిపోతావా?"

"... మాను అమ్మో! నిన్ను మరచి ప్రపంచమునే మరచిపోతాను!"

శనివారము నాడు మధ్యాహ్నము భోంచేసుకొని కుమారిని వెంటబెట్టుకొని సముద్రతీరానికి శంకరణ్ణ పోయినాడు.

"కుమారీ! మన కులాచారంప్రకారం మన పెండ్లికోసం నేను వంటిగాపోయి యేదుచేపలైన పట్టుకొని రావాలె అదెంతపని! గంటలోపలనే వస్తాను. రేపేగా మనపెండ్లి నీవు యింటివద్దవుండు ఇప్పుడే వస్తాను, ఏమి!"

"గట్టిగా వస్తావా?"

"అందుకు సందేహమేమి?"

"చేపలయేటలో నన్ను మరచిపోతావేమో?"

"లేదు. లేదు. నీవే నన్ను మరచిపొయ్యేవు?"

"నీవు జగ్గి రాకుంటే, నేను నీతో యింక మాట్లాడను చూడు."

"తప్పకుండా వస్తాను"

అంటూ కుమారిని ముద్దులలో ముంచి చక్కని బిగికౌగిటిలో నిరికించికొని కొంతసేపు తన్మయుడై విడిపించుకొని గంతులువేస్తూ తెప్పయెక్కి తెడ్డుతో గబగబా నడుపుకుంటూ వెళ్ళినాడు. అతడు చూపు మేరనుండి అదృశ్యుడయ్యేవరకు చూస్తూనిలబడి కుమారి యింటివైపు తిన్నగా నడిచింది. గంటఅయింది,రెండు మూడు, నాలుగు గంటలైంది. సాయంత్రమైంది, చీకటిపడింది, శంకరణ్ణ రాలేదు. "వెన్నెలరాత్రి పర్వాలేదు. ఈవేళ చేపలుదొరకలేదేమో. సగమురాత్రికైనా వస్తాడులే." అని కుమారితల్లిదండ్రులన్నారు. కుమారి మాత్రము రాత్రి అన్నముతినలేదు, నిద్రపోలేదు, యింటిముందరనే తూర్పుని సముద్రము దిక్కు చూస్తూవున్నది ఏమాత్రము చప్పుడైనా తన శంకరణ్ణే వచ్చెనని ఆత్రముతో చూస్తూవున్నది. తెల్లవారేవరకు ఒకటే నిరీక్షణ. కుమారితల్లిదండ్రులు భయపడిపోయినారు. వెంటనే కులస్థులను పదిమందిని జతచేసుకొని తెప్పలువేసుకొని సముద్రమువీద ప్రయాణమైనారు పదిమంది పదిదిక్కులకూపోయినారు. మధ్యాహ్నము వరకు అందరూ వాపసువచ్చినారు. శంకరణ్ణ చనిపోయినాడనే నిర్ణయించుకొన్నారు కాని తెప్పజాడైనా కనపడవలసివుండే. అదీదొరకలేదు. వృద్ధులైన కుమారితల్లిదండ్రులు కుమారిని పట్టుకొని గోడుగోడున యేడ్చినారు. వచ్చిన ముట్టాలంతా అంగలార్చినారు. ఎవ్వరికి తోచినట్లు వాళ్ళు ఓదార్చినారు.

"యిద్దరికి లగ్నం అంలేదు ఏమిచేస్తాము!"

"యిద్దరు పార్వతీపరమేశ్వరుల లాగా ఎంత ముచ్చటగావుండేవారు పాపం!"

"వానికి నొసటిమీదవుండే ఆపెద్ద మచ్చముచూచి ఎంతఅదృష్టవంతుడమ్మా అనుకునేవాండ్లము!"

"ఎంత వినయవిధేయతలనుకున్నారు!"

"శంకరణ్ణ అంటే భోళా శంకరుడే నమ్మా!"

"ఇంకెక్కడి శంకరణ్ణ. అయ్యో! కుమారీ! మీయిద్దరికీ యీనాటికి ఋణానుబంధము తెగిపోయెగదమ్మా!"

అని నానావిధాల యెవరికితోచినట్లు వారు [illegible] పోయినారు.

కాని కుమారిమాత్రం ఒక్కకన్నీటిచుక్క రాల్చలేదు. [illegible] అనలేదు. ఒకాకిజైన [illegible] సముద్రందిక్కుమాత్రం [illegible] ది. ఎవరుపిలిచినా పలుకదు, అన్నముతినదు, ఆచూపులో యేదో విశ్వాసలాట కనపడుతూవుంది. వచ్చినబంధువులంతా సాయంత్రంవరకు ఎవరిదారిపట్టుకొని వారుపోయినారు.

* * * *

అస్తమానంఆయ్యేసమయంలో యింటి వేపల కూర, ఇంతఅన్నము, యింటిపెరుగు బుట్టలో పెట్టుకొని కుమారి సముద్రతీరానికిపోయింది. ఎందుకమ్మాఅంటే పలుకదు తల్లిదండ్రులు అడ్డమువచ్చినా వినదు. శంకరణ్ణ తినను బిడిచి యిప్పుడే వస్తానని చెప్పి కడసారి ముద్దుపెట్టుకొని కౌగిలించుకొనిన చోటికిపోయి నిలబడ్డది. అట్లే సముద్రం దిక్కు చూస్తూ నిల్చుండేది తల్లిదండ్రులు ఏమిప్రమాదమౌతుందో అని వెంట వున్నారు. చీకటిపడ్డతర్వాత ఎంతో ప్రయాసతో యింటికి తీసుక వచ్చినారు. ప్రతిదినమూ సాయంకాలము సద్దికట్టుకొని కుమారి సముద్రతీరానికి పోయి తాము శంకరణ్ణ ఆడుకుంటూవుండిన ఇసుకదిబ్బపై కొంతసేపు కూర్చొని తర్వాత తనను వదలిపెట్టి పోయిన చోటికిపోయి నిలుచుండి చీకటి పడినవెంటనే [illegible] యింటికివచ్చేది.

"ఏమమ్మా, ఇంకెక్కడి శంకరణ్ణ! ఇంకా వస్తాడనుకున్నావా! ఎందుకీ వృథాశ్రమ!" అని తల్లిదండ్రులు కంటనీరు పెట్టుకొని అడిగితే,

"అమ్మా! నా ప్రియుడు, నా ప్రాణము, నాశంకరణ్ణ తప్పక వస్తాడు. తప్పకుండా వస్తానని చేయిలో చేయివేసి పోయినాడు" అనేది కుమారి.

"ఓసి పిచ్చితల్లీ! ఇకెక్కడి వచ్చేవాడే నీకు!"

"లేదమ్మా తప్పకుండా వస్తాడు. పోతూ పోతూ నన్ను మరచిపోయ్యేవు సుమా అని చెప్పిపోయినాడు."

"వాడే నిన్ను మరచిపోయినాడే తల్లీ యింకవాని ఆలోచన విడిచిపెట్టు."

"అట్లాకానేకాదు అతడునన్నెన్నటికీ మరచిపోడు. నన్ను పూలల్లో పెట్టి పూజిస్తానన్నాడు. ఆ అలలవలెనే ప్రేమ అనంతము అఖండము అన్నాడు."

"బిడ్డా, నీకుమతిపోయిందా ఏమి! వేరే సంబంధము చూస్తానులే. చింతచేయవద్దు." అన్నాడుతండ్రి.

"నాశంకరణ్ణ కంటె మంచివాడు ప్రపంచమంతా వెదకినా దొరకడు. నాశంకరణ్ణ తప్పకుండా వస్తాడు. నా పెండ్లివిషయంలో మీరేమీ చింతచేయవద్దు. చిన్నప్పుడే మాయిద్దరికి పెండ్లి అయ్యింది. నేనిట్లే యెదురు చూస్తుంటాను. మీకిష్టంవుంటే యింటకూడు వెయ్యండి. లేకుంటే నేనొకసముద్రంమీదపోయి న్యాయము [illegible] నాభర్తను వెదకుకొని కలుసుకుంటాను."

తల్లిదండ్రు లింకేమియు మాట్లాడలేక కన్నీరుకారుస్తూ విచారంలో మునిగినారు.

* * *

కొన్నియేండ్లు అట్లె గడచిపోయినవి. కుమారి తల్లిదండ్రులు క్రమేణా చనిపోయినారు కుమారికిప్పుడు దిక్కెవ్వరూలేరు. తల్లి దండ్రులు విడిచిపెట్టిపోయిన ఆస్తి కావలసినంత వుంది. దినమూ తనకూ, తన శంకరణ్ణకూ వంటచేస్తుంది. సాయంత్రమయ్యేవరకు శంకరణ్ణ భాగము మూటకట్టుకొని సముద్రతీరం పోయి తాము చిన్నప్పుడాడుకొన్నచోట్ల [illegible] కొంతసేపు కూర్చుని [illegible] [illegible] వరకు శంకరణ్ణ [illegible] తనను విడిచిపెట్టి పోయినచోటు [illegible] ఆకడ అన్నము పెట్టి యింటికి వస్తుంది. ఇట్లా దినాలు మాసాలు, సంవత్సరాలు గడుస్తూ కుమారికి ౫౦ సంవత్సరాలు నిండినవి. ఆ ౪౦ ఏండ్లనుండి అదే దినచర్య.

ఒకనాడు చాలా జబ్బుచేసి మంచం పట్టింది. ప్రక్కయింటినాయర్ స్త్రీ యొకతె పరిచర్య చేస్తూవున్నది "అయ్యో! యీదినము శంకరణ్ణకు అన్నము తీసుకపోలేదే నీవైనా తీసుకపోవూ? అతడు వచ్చేవేళ అయింది!" అన్నది నాయర్ స్త్రీతో [illegible] దినము [illegible] [illegible] అయినది. అమె [illegible]

(ఇంకా వుంది)

జూబిలీ

రజతోత్సవములో శ్రద్ధవహించుటకు గష్తీనిషాన్ ౫౩ వల్ల కలుగుఆటంకము

మ. రా. రా. శ్రీ ఆంధ్రకేంద్రసంఘకార్యదర్శి గారికి:—

అయ్యా,

తామేమో ప్రతిగ్రామములో రజతోత్సవములో పాల్గొనుమని పిర్మానించి పత్రికలో సందేశము ప్రకటించితిరి. తమ ఆజ్ఞానుసారముగా నేను మాప్రాంతములో 5-6 గ్రామాల లోని పెద్దలతో రజతోత్సవమును బాగా దర్జాగా చేయుటకు చందాలు వసూలుచేయుటకు, ఉత్సవాలేర్పాటుచేయుటకు మందలించితిని. కాని గ్రామాలలో పత్రాలుచేస్తే గష్తీనిషాన్ 53 వచ్చి వారి గొంతుపట్టుకుంటుందని భయగ్రస్తులైయున్నారు. అధికారులు, అందులో పోలీసుఅధికారులు నకలుచేసిన ఏమేమిటిప్పలు పెట్టుదురో ఏమేమి రిపోర్టులువ్రాయుదురో అని భయపడి నిస్పృహులతూ ఉన్నారు. కావున్నా నుండి ౧యటపడే మార్గమేమైనఉండినట్లైన పత్రికాముఖముగా తెలిపితే నాకేకాకుండా నావంటివారికి ప్రతిపక్షాలలోను చాలసహాయకారిగా నుండగలదు.

ఇట్లు
ఒక రైతు.

కేంద్రసంఘ కర్తవ్యము— మాంసాహారము

గోలకొండపత్రికయొక్క సంచిక (౩౩)లో 3 పుటపైన ప్రకటింపబడిన "ఒక మాంసాహారిగారి లేఖ విషయమున మనవియేమనగా, మాంసనిషేధము కేంద్రసంఘ ప్రచారమునకై నిర్ణయింపబడినవిషయములలోనిదికాదు. మాంసాహారిగారు వ్రాసినప్రకారము దానిరుచి చూచినగాని కేంద్రసంఘప్రచారకునకుగాని తెలియదను మాటయు యథార్థము. ఇట్టిప్రచారము నద్విషయమునుకొని ప్రచారకులు సందర్భవశమున చేసియుందురు. జీవహింసాప్రచారసందర్భమున నీయంశము కూడవచ్చియుండును. సద్బుద్ధిగల వారు కొందరు వ్రిచారించినియుపన్యాసములవలన నాకర్షింపబడి మాంసాహారవిసర్జనము చేసియుందురు. అంతేకాని ప్రత్యేకముగా మాంసాహారనిషేధమును బోధించుట కేంద్రసంఘ కర్తవ్యములలోలేదు. ఈవిషయమున సంశోధము తోలగుగాక!

మా. మాడపాటి హనుమంతరావు,
మాం. రావి నారాయణరెడ్డి,
చం. చం. చంద్రశేఖరరావు,
కార్యదర్శులు.

చతుర్థ నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర మహాసభ

అహ్వాన సంఘము వారికిని మరియు కేంద్రసంఘ నాయకులకు సూచనలు

చతుర్థం నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర మహాసభ సిరిసిల్లలో జరుపబడుటకు ఖాయకొన్నందుకు సంతోషము గలిగెను. దానికి అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనుటకు శ్రీయుత కొండా వెంకటరంగారెడ్డిగారు, వకీలు హైకోర్టు తగినవారని తోచుచున్నది.

గ్రామ సమాచారములు

తెగిన ఆనకట్టనైను కట్టించుడు లేక ధారానైనను మాఫీ చేయుడు

అధికారులకు లంకపల్లి రైతులతుదిమొర

లంకపల్లి రైతులు కొందరు మాకు ప్రకటనార్థము పంపిన మొఱయందలి విషయముల నిందు ప్రకటించుచున్నాము. ఈమొఱ అధికారుల నుద్దేశించియే ప్రకటించబడినది:—

ఈ లంకపల్లిగ్రామము వరంగల్లు జిల్లాలోని మధిర తాలూకాలోనిది. ఇక్కడి భూములు మిక్కిలి ఊశకగలవి. మెరకపైరు అనుకూలముగనున్నపుడే పంటలు ఫలించుట దుస్తరము. నీలాద్రి గుట్టలనుండి తోగుకాలువ ఒకటివచ్చి ఒక నదిలో ప్రవహించుటచే ఆనదికి అడ్డముగా, ఆ గ్రామరైతుల పూర్వులు రాతి ఆనకట్టకట్టి, ౪ మైళ్ల దూరమునుండి కాలువత్రవ్వించి, ప్రాచీనమైన సుబ్బపు సముద్రములోనికి తెచ్చికలిపిరి. దానినుండి ఆ గ్రామరైతులు 100 యెకరముల తరీసేద్యమున్న, 45 యెకరముల మిరపతోటల సేద్యమును చేయించుచుండిరి. దానికి పల్లము యెకరము 1కి రూ 10లును, బాగాయతి యెకరము 1కి రూ. 6లు కఠినమైన ధారా నిర్ణయించబడినది. ఇంత శిస్తుకట్టుటకు ఆ ఊశకభూముల ఫలితము చాలక వస్తువాస్తులను అమ్మవలసి వచ్చుచుండెను

ఇట్లుండ 1317 ఫ౹౹లో ఆ ఆనకట్ట శిథిలమై రెండవవైపు కోసికొనిపోయెను. మొదట రైతులే మట్టి ఆనకట్ట పోసికొనిరి కాని ఒక మిక్కిలి వర్షము కురియగనే నీలాద్రి గుట్టలపైనుండి వరదలు అతితీవ్రముగా వచ్చి మట్టి ఆనకట్టను తెంపినది. ఇందుచేత సంవత్సరము 1కి 10 పర్యాయములు ఆనకట్ట పోయుచున్నను, పంటలు సరిగా పండక అర్రేతులు 100కి 95వంతున అప్పులపాలైరట. సుబ్బయి సముద్రము పెద్ద పెద్ద గండ్లుపడినది.

అప్పలు తాలూకాదారు అగు అబ్దుల్ బాగిత్ ఖాన్ బహదర్‌గారు లంకపల్లి జమాబందినిమిత్తము ౧౩౪౧ ఫ౹౹లో లంకపల్లి గ్రామమునకు పోయినపుడు, అరైతులు మరమ్మతు విషయమై వారికి విన్నవించిరి. వారును ఆ విషయమై దానికి సంబంధించిన అధికారులకు వ్రాయుచున్నామని జవాబిచ్చిరిగాని యింతవరకు ఫలితము లేదు. వారిపుడు సూబేదారులై యున్నారు.

తర్వాత 1343 వ ఫ౹౹లో అబ్కారి నాజం అగు అక్బర్ బేగుగారు లంకపల్లి వచ్చియుండిరి. రైతులు వారికిని తమ కష్టమును ఒక దరఖాస్తు మూలమున తెలుపుకొనిరి. అందుపై నిజామతు సర్వే పార్టీవారు వచ్చి కొలతలు పూర్తిచేసికొనిపోయిరి. దాని తర్వాత యేమియు జరుగలేదట.

ప్రతిసారియు రైతులు స్వయముగా మరమ్మతు చేసికొనుటకు 40 మంది మనుష్యులు 5-6 రోజులు శ్రమపడవలసి వచ్చుచున్నది. ఇక కాలువ చెరువులోనికి పారుదల అగుటకు 10-15 రోజులు పట్టుచుండును. ఈతీరున 8 పర్యాయములు సకాలమున నీరు దొరకనందున పంటలు సరిగా పండుటకు ఆటంక మేర్పడుచున్నది.

సర్కారువారు యీఆనకట్ట వేయించుటకు పూనినచో యింత కొద్ది వ్యయములో యింత లాభకరమైన ఆనకట్ట వేయించుట అవసరము. ఆనకట్టనుండి వచ్చుకాలువ గ్రామమునకు చేరిన ఖుష్కీ, తరి సాగుబడి భూములకంటె మిక్కిలి దిగువైన ప్రదేశముగ నున్నది.

మరమ్మతునుగురించి యింతవరకు, పోటిమరమ్మతు దరఖాస్తు లెన్నియిచ్చినను, మరమ్మతు శాశ్వతి లేదని ఫహమాయిషు యిచ్చినారట.

కావట్టి మొత్తముపై యిపుడు ఆరైతులుకోరున దేమనగా అధికారవర్గ్యాలు వారల కష్టముల విచారించి మాల్గుజారీ రకమును మాఫీయొన చేయవలయును, లేదా ౧౩౪౫ ఫ౹౹ కైనను ఆ ఆనకట్టను దిట్టముగా కట్టించవలెను. అంతేకాని రైతులు కష్టపడుచుండ సర్కారువారు భాగమైన ధారా నిర్ణయించి మరమ్మతు పూచీబాధ్యత లేదనుటకు కారణము తెలియదు.

—ఆంధ్ర అభిమాని

వీరలు యిదివరకు ప్రజాహిత కార్యములలో చాలమట్టుకు సానుభూతి చూపినవారేగాక యెన్నియో ప్రజాహిత సంస్థలకు కార్యదర్శులుగా యున్నారు.

హరిజనుని విలాపము

"ఇది వైశ్య మందిరము, కనుక ప్రవేశించుటకు వీలులేదు"

మెదకు ముచ్చట

భాద్రపద మాస శుద్ధ దశమినాడు మెదకులో వేలూరు వరదాచార్యులు హరికథ జెప్పుచున్నారని కర్ణాకర్ణిగా విని మిత్రులతో గలసి రాత్రి 8 గంటలకు బయలుదేరి నియమితస్థానము బహుప్రయత్నమున గనుగొని మందిరములో నసందిగ్ధమనస్కుడనై ప్రవేశించితిని. జనసమ్మర్ద మధికముగనుండెను. కూర్చుండ జోటు లేమింజేసి మేము వెనుక నిలుచుండి యుంటిమి. ధర్మరాజు గోత్రవధంజేసి పొందిన దోషంబునకు వాపోవుచుండ వ్యాసభగవానుడు వచ్చి, "అశ్వమేధ యాగము జేయ నుపక్రమించుము. అంత గోత్రవధ మకరముపాయు"నని శాంతింగూర్చు కథా భాగము నడచుచుండెను. ఇంతలోనొకడువచ్చి "సీతారామ శాస్త్రులు" పిలుచుచున్నారని సెలవిచ్చెను. వారికిని నాకును బూర్వపరిచయము లేదు. కాని యువారెవ్వరో మా సంచితానమును లక్షించి పిలుచుచున్నారని పరితుష్ట మానసుడనై వెళ్ళితిని. వారు మందిరద్వారమున కవతల నిలుచుండియుండిరి. కొంతవడికి నామిత్రులను సహితము పిలువనంపిరి. మూడు నిముసముల కాలము గడువ "ఇది వైశ్యమందిరము కనుక ప్రవేశించుటకు వీలులేదు." అని నిరాదృతింబలికి మందిరాంతః ప్రవిష్టులైరి. మాటలాడుటకవకాశమేదీ? మాటలాడిన నదియెట్లు పరిణమించునోయను సంశయమొకటి. కాన జేయునదిలేక మౌనముద్రితుడ నైతిని. అపాదమస్తకము ఘర్మమయమాయెను. క్రమ్మఱి స్తంభీభూతుడనై యట్లే నిలుచుంటిని.

నా చెవిని యింకను మ్రోగుచున్న "ప్రవేశించుటకు వీలులేదు" అను పల్కులు ఆ ఘోషవిశాస్త్రములై పెలంగ, మనంబునకలి తెగ్నాద్ర ద్దనై చాలనని మిత్రద్వయ సహితము గాంగాలికి బుద్ధిజెప్పితిని. మిత్రులు జరిగిన తిరస్కారమునకు నవ్వుకొనుచుండిరి. నాకుమాత్ర మూరటకూడదు. ప్రాప్తించిన పరాభవమునకు ప్రతిక్రియవిచారించ శపథముగొంటిని గాని "సేవకోపము పెదవుల చేటు"ను సామెతస్ఫురించెను. ఇట్లాందోళనా మనస్కుడనై నడచి వెళ్ళుచుండ నన్మన్మిత్రులు చెప్పుచున్న సంగతులు నాయందు బధిరశంఖన్యాయసామ్యము బొందనిల్లు సేరితి.

దేవనామ సంస్మరణజేసి శయ్యపై మేను వాల్చితిని. అబ్బో మందిరముకడ పొడసూపిన క్రోధానలము పెచ్చుపెరిగి నానునాను. వనవహ్నియై దేహాన్యమును గాల్చుచుండె. ప్రతీకార ప్రతిజ్ఞా ప్రవాహము పైపైకి పొర్లి విడియుచుండె. ఇట్లుటిట్లాత లాగుచున్న మనంబునసంగొంతవడికి యత్నపయత్నము గా నే శాంతిగల్గినది. "ఈసంగతి గోలకొండలో ప్రచురింతును" అని నిద్రించితిని.

హిందూ బృందమా! ఇందలి న్యాయాన్యాయముల గొంతవరకు విచారించుడు. ఈశ్వరోపాసనమందు నిర్బంధముగలదా? హరిజనులు వైశ్యదేవతా మందిరము ప్రవేశించ గూడదను నియమము ప్రతిపాదింపబడి యున్నదా? ఈశ్వరార్చన స్వేచ్ఛామాత్ర కర్మయని యెఱుంగరా? కులాచార భేదంబుల సహించువాడు దేవునకు ద్రోహచింతనము జేయువాడు.

సకల వేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసజ్ఞుడా యగ్రకులజుని జ్ఞానముకన్న విద్యావిహీనుడు పామరుని భక్తి దేవుని కానందదాయకము. విచిత్ర మణిమండిత దేవాలయము కట్టింపగల్గిన పెదభ వైశ్యులధనము భగవంతుని మెప్పింపజాలదు గాని దేవార్చనకై వైశ్య మందిరములనుండి వెలివేయబడుచున్న హరిజనుల యవ్యాజభక్తి భగవద్భక్తి దేవుని స్వాధీనము జేసికొన జాలదయని దెలియవలె. ఇప్పుడిప్పుడు జ్ఞానాదిదానములందును నిస్సహాయస్థితి కులాంభకులగల విపర్యాసమేల? ఆలోచించుడు.

స్వరాజ్య కాంక్ష గలవారలారా! ఐక్యత లేక స్వరాజ్యాగమోద్యమమునకు గడంగుట రాతిని చెప్పకొయ్యజేసి సముద్రమీద దలంచుటని యెఱుంగుడు. ఐక్యతనెఱపని మీరు స్వరాజ్యలాభమును గోరుదురా? ఇంటనున్న యెలుకను జంపక బయటనున్న పందిని జంపబోయెనన్నట్లున్నది మన వ్యవహారము.

వర్ణభూతమా! ఎంత బలశాలివే. సంస్కర్తలెందరో నీతోబోరు సల్పుచున్నను, దలుగని సాహసమున డీకొనుచున్నావు గాని "జితోస్మి"యని తోక ముడుచుకొని యుండవు. హరిజన భక్తులనింక నెందఱ బొట్టబెట్టు కొందువాయని యున్న నీకు తీవ్రజ్ఞాన పరశుఘాతము ప్రాప్తించకుండునా? కులాచారములు శ్రేయస్సుకై అవశ్యాచరణీయములని అనుచున్నావు. నీమాటలు దేశారిష్ట మంత్రాక్షరములు.

"మేము నమ్మిన దేవుని బూజించుటలో నెట్టినిర్బంధములు లేవు. ఆ పరమాత్మని యాలయ ప్రవేశమునకెట్టి వాక్యతతోను కులముతోను వృత్తితోను బనిలేదు. తానగ్రకులజాలనను గ్రహించి పంచముల నిగ్రహించడు. భగవదుపాసకులు నిస్సంశయముగ ప్రవేశింపవచ్చును. రండు, పరిశీలనా బుద్ధితోగాక ముక్తిదాయకుని పాదపూజా భాగ్యానందము ననుభవించు కోర్కెంజనుడు."

మొలతాటి. విద్యానందము

కరణం దొరపై పోలీసులతో మొఱ

పోలీసుల పంచునామా

(ఒక విలేఖరి)

పినపాక; ౮-౧౨-౮౮ ఫ:

సుమారొక ౧౦—౧౫ రోజులక్రింద, పినపాకలో నొక చాకలివాడు ఆ గ్రామంలో కరణం దొరపై పోలీసులకు యేదో షికాయతు చేసెను. దానిపై పోలీసువారు వచ్చి పంచునామా చేసికొని పోయిరట. చాకలివాని శరీరముపై దెబ్బలు కొట్టినట్లు గుర్తులుగలవు. చాకలివాడు యీదెబ్బలకు కారణం ఆకరణందొరవారేనని పోలీసులకు దరఖాస్తు నిచ్చియుండెనను చున్నారు. బలవంతముగ వెట్టిచేయించుకొను విషయమున సంఘర్షణలో యిదిసంభవించెనని అనుచున్నారు. దెబ్బలు కొట్టుచున్నప్పుడు కొందరు జనులు యేకమైపోయి, విడదీసిరి. ఇతర పనివాండ్రు కూడ చాకలివాని దెబ్బలుచూచిన మఱుసటి దినమునుండి వెట్టిచేయుట మానుకొన్నట్లు కనబడుచున్నది.

వ్యవసాయశాఖ నాజముగారి దౌరా

వీరు మహబూబునగరము జిల్లాలోని కల్వకుర్తి, నాగర కర్నూలు, అమరాబాదు మున్నగు ప్రాంతముల దౌరా చేసివచ్చిరి. మహబూబు నగరముగూడ జూచిరి. అనేక ప్రభుత్వ వ్యవసాయ క్షేత్రములను పరిశీలించిరి. ఈ సందర్భమున నేనేరములు చేయుజాతులవారి స్థిరనివాసము కొరకు ఏర్పరుపబడిన సెటిలుమెంటు ప్రదేశమునకు మాచవెళ్ళి అచ్చటి ఏర్పాటులు కనగొనిరి.

మంథనిలో రజతోత్సవపు యేర్పాట్లు

ప్రభువుగారి రజతోత్సవపు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి పటేలు పట్వారీలు తమ స్కూలులో నాటికి రు ౧౦ చొప్పున నిచ్చుట కంగీకరించిరి రుద్రారము మక్తేదారు రామినేని వేంకటేశ్వరరావుగారు తమ గ్రామములో మంచి ధర్మశాల కట్టింతుననిరి కల్లెశ రామన్నగారు కూడ తమ గ్రామమున నట్లే చేతుమనిరి. మౌ. రషీదుద్దీను వకీలుగారు తెనుగులో ఉపన్యాసము చేసి చందానివ్వవలెనని ఇతరుల ప్రోత్సహించిరి కటికనేని పాపయ్య, మక్తేదారుగారు కందరూపాయ లిత్తుమనిరి.

౧౩౪౩ ఫ. లో వెడలిన పుస్తకములు

హోంసెక్రెటరీ కార్యాలయ ప్రకటనలచే తెలిసిన విషయాలు

మన రాష్ట్రపు హోంసెక్రెటరీగారి కార్యాలయమువలన ప్రకటింపబడిన మురాసిలా (లేఖల)వలనను, పుస్తకములపట్టికలవలనను తెలియవచ్చిన సంగతులు ఇవి:—

ఈ వత్సరము ప్రకటితములైన పుస్తకములు, నగరములో 469, జిల్లాలలో 93. మొత్తము 562. వెనుకటిదగు 1342 ఫ. లో 560 మాత్రమే వెలువడినవి. కనుక 2 పుస్తకములు హెచ్చినవి.

వీనిలో మతగ్రంథములు, నీతిపుస్తకములు, వేదాంతము, కావ్యములు, ఖానూను, ప్రకృతి శాస్త్రములు, కథలు, వ్యవసాయవిషయికములు, నాటకములు, నిఘంటువులు, నవలలు, సంగీత గ్రంథములు మున్నగునవియన్నియు కలవు.

భాషలనుబట్టి వాని వివరములు:—

ఉర్దూ	279
ఉర్దూ + ఇంగ్లీషు	23
ఉర్దూ + అరబ్బీ	47
అరబ్బీ	4
ఉర్దూ + ఫార్సీ	7
ఉర్దూ + తెనుగు	8
మరాఠీ	3
తెనుగు	21
హిందీ	9
సంస్కృతము	1
ఫార్సీ	3
సంస్కృతము + హిందీ	1
ఇంగ్లీషు	21
రోమను	2

(వీటి మొత్తము 429 అగుచున్నది. లెక్కైన పట్టిలో కనుపడదు.)

ఇదిగాక అలభ్యములగు అరబీ ఉద్గ్రంథములు "జ్వాయతుల్ ముఆరిఫ్" అను పురాతన గ్రంథ పరిశోధక శాఖవారివలన ప్రకటింపబడినవట! (ఈసంస్థ మన ప్రభుత్వమువారివలన పోషింపబడుచున్నది.)

నివేదిక వత్సరమున 27 పుస్తకములు రిజిస్టరయినవి. గతవత్సరము నిట్టివి 18 మాత్రమే యుండెను.

1342 ఫ. లో 18 ముద్రణాలయములు క్రొత్తగా స్థాపింపబడుటకు మంజూరి యియ్యబడినది. ఈసంవత్సరము అట్టి అంగీకారభాగ్యము పొందిన ముద్రణాలయములసంఖ్య జిల్లాలలో 5 నగరములో 4. మొత్తము 9.

1343 ఫసలీలో "గోహరు" అను ఉర్దూ మాసపత్రికయొకటి ప్రచురణకు అంగీకారము పొందినదట!!

క్షామబాధితుల నిధి

రాజాబహాదరు వేకటరామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ. గారి ఆజ్ఞానుసారము శ్రీయుత జి. రఘునాథమల్లు, బ్యాంకరుగారు మరియొకవేయి కల్దారు రూపాయలు జైన్ రాయ్ భూకంపనిధికి పంపిరి. దీనితో మొత్తము 20 వేల కల్దారులు పంపుట జరిగినది.

గణపత్యుత్సవపు ఊరేగింపులు

శాంతము గా జరుగుట

సికింద్రాబాదులో ఊరేగింపులు శాంతముగా జరిగెను. పోలీసు ఏర్పాటులు బాగుగ నుండినవి.

హైద్రాబాదులోగూడ నీయూరేగింపులు, ఉత్సవములు జయప్రదముగా జరిగినవి. పోలీసు ఏర్పాటులు చురుకుగా చేసినందునకు కొత్వాలుగారు ప్రశంసింపబడుచున్నారు. ఊరేగింపుల సందర్భమున వీరు స్వయముగా వచ్చియుండిరి. హిందూప్రజలు వీరిని పుష్పమాలలతో సన్మానించిరి.

ఆకస్మిక విపత్తులు

6 అబాను నాడు జాకారమునుండి సికింద్రాబాదునకు 32 సం॥ వయస్సువాడు రూపాయలసంచులు తీసుకొని పోవుచుండగా మోటారుతాకి గాయపడెను. అతడు వైద్యశాలకు పంపబడెను. ద్రవ్యమును పోలీసువారు నిగరానిలోనికి తీసికొనిరి.

ముషీరాబాదు ప్రాంతములో ఒకస్త్రీ వర్షము సమయమున పనిచేయుచుండగా లింగంపల్లి తోటగోడ కూలి పైనబడినందున చనిపోయెను.

పత్రికాధిపతులకు విన్నపము

లోకజ్ఞానములేని వెనుకబడిన దీన ఆదిహిందు ప్రజలయున్నతికొరకు స్థాపింపబడిన యుచితవాచనాలయమునకు దయగల ఉదారదాతలగు పత్రికాధిపతులు, తాము ప్రకటించువార్తాపత్రికలు ఉచితముగా అనుగ్రహింప ప్రార్థింపబడుచున్నారు.

అడ్రెసు:—

ఆదిహిందు ఉచితవాచనాలయము,
"ఆదిహిందుభవనము", చాదర్ఘాటు,
హైద్రాబాదు [దక్షిణ].

వ్యాసకర్త

ఈ సంపుటము 34 వ సంచికలో 14 వ పుటయందు "ఆరోగ్యము—వైద్యము" అను శాఖలో యీయబడినవ్యాసము శ్రీయుత టి. జగన్నాథరావుగారు వ్రాసినది. వ్యాసముయొక్క సర్వస్వామ్యము వారిదే.

గో. ప. సం.

హైదరాబాదు కాంగ్రెసుసంఘము

ఈ పైచెప్పిన కాంగ్రెసు సంఘము మొన్న 2 అబాను ౧౩౪౪ ఫ. నాడు సాయంకాలము సంఘముయొక్క అధ్యక్షులగు శ్రీయుత వామన్ నాయకుగారి యింటిలో సమావేశమై సాధారణవిషయములనుగూర్చి చర్చజరిపెను. సెప్టెంబరు ఆఖరువారము అక్టోబరు మొదటివారములలో గాంధీజయంతి జరుపుటకు నిశ్చయించెను.

ఆదిహిందు ఉచితవాచనాలయ ప్రారంభోత్సవము

గత 11-9—35 తేదిన ఆదిహిందుభవనములో శ్రీమాన్. రాజనాలలక్ష్మీపతి, కంట్రాక్టరుగారధ్యక్షతలో వాచనాలయప్రారంభోత్సవము జరుపబడెను. భజన ప్రార్థనోపాసనానంతరము అధ్యక్షులవారిచే, శ్రీనిజాం ప్రభువుగారి పటమునకు పుష్పహారసన్మానము జరుపబడెను. తదుపరి స్వర్గవాసి నవాబు ఫక్రుల్ ముల్కు బహదూరు ఆత్మశాంతికొరకు ప్రార్థన, శ్రీ॥ శ్రీ॥ జాతిసేవక ఎస్. చంద్రయ్యగారిపటము బహిర్గతము చేయబడెను. అంతమున అధ్యక్షులవారు ఆదిహిందు భవననిర్మాణ నిధికి రూ. 50|— విరాళమొసగి సభచాలించిరి.

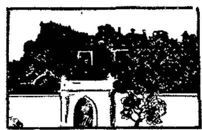
ఇట్లు,
సెక్రటరి, ఆదిహిందు సాంఘిక సేవాసమితి.

రాకపోకలు

టప్పాఖానా శాఖ నాజముగారు ఆసిఫాబాదు జిల్లాకు వెళ్ళిరి. ౧౬ అబాను నాటికి తిరిగి వత్తురట!

గోలకొండ పత్రిక

యువ సం॥ భాద్రపద శు॥ ౭

గురువారము

కల్లు సారాయి ప్రభావము

సుప్రసిద్ధమైన తుల్జారాం మొకద్దమాలో కడపటి తీర్పుచెప్పిన మన ఉన్నత న్యాయస్థాన ప్రధాన న్యాయమూర్తులగు నవాబ్ మిర్జాయార్జంగు బహదర్ గారును, గాజియొద్దీన్ అహమదుగారును జరిగిన హత్యా సంబంధములగు నేరములలో కల్లుసారాయిల ప్రభావమునుగూర్చి చెప్పిన అభిప్రాయము, ప్రతివానిచేతను గమనించ దగినదై యున్నది. వారు చెప్పిన వచనములివి:

"కల్లు సారాయి త్రాగుటవలనకలుగు దుష్ఫలితములు కొంతవరకు యీ నేరములకు కారణములై యుండెను. ముద్దాయీలు నేరము చేయుటకు ముందు ఆ దుష్ఫలితములకు అధికముగా వశమై తాము యేమిచేయుచున్నదీకూడ తెలియక యుండిరి. ఆ దుష్ఫలితమునుండి వారు తప్పించుకొనజాలకపోయిరి.

ఇదే విధముగ జాగ్రత్తగ గమనించుచో, నేరములలో ననేకములకు అనర్థములు కల్లు సారాయి దురభ్యాసమునకు జనులు వశమైనందువల్ల యేర్పడినట్లు తేలగలదు.

కాని జనులు త్రాగునప్పుడు వారికి దానిరుచియు, దానివలన తాత్కాలికముగ కలుగు శ్రమాపనోదమును మాత్రమే దృష్టికి వచ్చుచుండును గాని అది తుదకు తెచ్చుచేటు దృష్టికిరాదు. ఇట్టివే తామసాహారములు నేడు మొదలే తమస్సుకు (మాంద్యము, అలసత, మూఢత్వము మొదలైనవి యీ ప్రకృతికి లక్షణములు) చాల అధికముగా లొంగిపోయియున్న మన భారత జాతిని త్రాగుడు దోషము మరింత తీవ్ర ప్రకోపమునకు గురిచేయుచున్నది. భగవద్గీతాకారుడు "మొదట అమృతమువలె నుండి అంతమున విషమువలె పని చేయు" నని యే లక్షణమును జెప్పియున్నాడో అది కల్లు సారాయందు సంపూర్ణముగ నున్నది.

మనరాష్ట్రము చిరకాలమునుండి యీ మద్యములయొక్క వశమైయున్నది. కాని యిటీవల—చాలమట్టుకు ఆర్థికదుస్థితి వలన డబ్బులేని కారణముచేతనే యని యధికారుల అభిప్రాయముకూడ— త్రాగుడు మనరాష్ట్రమందు ౧౩౩౯ ఫసలీలో ౯౧౦౯౭౨ గ్యాలనులనుండి ౧౩౪౩ ఫసలీలో ౬౯౭౩౭౩ గ్యాలనులకు తగ్గినది. ఈ తగ్గుదలలోని యెక్కువభాగము ఆర్థిక దుస్థితిచే కలిగినదైనచో మరల రేపు మేము యుద్ధమువల్లనో మరి యేయితర కారణములవలననో ఆర్థికదుస్థితి పోయినచో, తిరిగి త్రాగుడు పూర్వస్థితికి రాగలదని భయపడవలసినదే అయితే మన ప్రభుత్వపు అబ్కారీ శాఖవారి ౧౩౪౩ ఫసలీ నివేదికలో "షాప్ వారి ఆక్షన్ పద్ధతి మరల త్రాగుడు పూర్వపు స్థితికి రాకుండ ఆపగలదని నమ్ముచున్నారు. కాని అంత మాత్రముతో తృప్తిపడి ఊరకుండుటకు అవకాశములేదనుట నిశ్చయము. అంతకంటె నుకతినమైన చర్య అవలంబించ బడవలెను.

౧౩౪౩ వ ఫసలీ అంతమైనతర్వాత మన ప్రధానన్యాయమూర్తులగు నవాబ్ మిర్జాయార్జంగు గారియొక్క అధ్యక్షతతో ఒక మితపాన ప్రచార సంఘము యేర్పరచబడి యుండెను. ఆసంఘము యింతవరకును బహుశా అబ్కారీశాఖకు సూచనలనిచ్చుచు త్రాగుడు తగ్గించుటకు యత్నించి యుండవచ్చును. సాధారణముగా మితపానసంఘముల యుద్దేశము త్రాగుడును తగ్గించుట. త్రాగుడును తగ్గించుట అను ఉద్దేశముతో తృప్తిపొందక త్రాగుడును నిర్మూలించు నుద్దేశముతో పని ప్రారంభించినచో మంచిఫలితము కనబడునని మా విశ్వాసము. లంకణము పెట్టినగాని పథ్యమునకు దిగదను సామెత ఊరక చెప్పినారా!

మరల బుట్టదాఖలు, క్రిమినల్ లా సవరణబిల్లు

రాజప్రతినిధిచే శిఫారసుచేయబడిన క్రిమినల్ లా అమెండుమెంటు బిల్లును ప్రవేశపెట్టవలెననుఉపపాదనము సెప్టంబరు ౧౬ నాడు భారత శాసనసభలో 57-69 వోట్లచే నిరాకరింపబడెను.

లంచాలు

ప్రభుత్వోద్యోగులు లంచాలు తీసికోరాదు. కాని యిటువంటి గడ్డి గరిచే గుమాస్తాలు, ఉద్యోగులు యెక్కువగా వున్నారు యే యిలాఖాలో చూచినా. న్యాయస్థానాలలోని గుమాస్తాల లంచగొండితనము యెక్కువ అయినందువల్ల దీనిని తగ్గించడానికి నిజాము సంస్థానపు ఉన్నత న్యాయస్థాన కార్యదర్శి యీ లంచాలబాధనుండి ప్రజలను తప్పింపదలచినాడు. ఇందుకు ప్రజలు యీ ఉద్యోగికి వందనములు అర్పిస్తారు. ఏమాత్రపు చిల్లరపని జరుగవలసినప్పటికిని ౨ల్లక్రింద చెయ్యి ప్రత్యక్షము. ఇటువంటి లత్యము గల వారి గురించి తనకు తెలుపవలసిందంటూ కార్యదర్శి ప్రకటనమి. ఈలంచగొండితనము విషయములో స్వదేశ సంస్థానములకన్న బ్రిటిషు ఇండియా కార్యాలయాలు యెన్నోరెట్లు మేలు. కాని యిక్కడకూడ యీ లంచగొండి మొండిచేతిమీద ప్రభుత్వము ఒక చురకవేయక తప్పదు. అలాచేస్తే చేపల అవస్థలు కొంత తగ్గుతవి.

—ప్రజాబంధు.

ప్లేగు ఋతువుకు నిబంధనలు

ప్రజలకు హెచ్చరిక

ప్లేగుకు తగినకాలమువచ్చినది. ఉస్మానాబాదు, మెదకు జిల్లాలనుండి ప్లేగు కొందరికి తగిలినట్లు వార్తలు తెలియుచున్నవి. ఖైరతాబాదులో ముగ్గురికి ప్లేగు తగిలినది

ప్రభుత్వమువారు జారీచేసిన యీక్రింది ప్లేగునిబంధనలను హైదరాబాదు ప్రజలు గమనించవలసినదని యిందు మూలమున ప్రజలను కోరుట యైనది.

నేరములు: శిక్షలు:—

౧. ఈక్రిందిఆజ్ఞలనుయెవడు అతిక్రమించునో అతనికి ఒక నెలవరకు కారాగారవాసముగాని, రూ ౧౦౦ లవరకు జుర్మానాగాని, లేక రెండునుగాని విధింపవచ్చును. ఈ దఫా క్రింద నేరములను పోలీసువారు కనిపెట్టి చర్యగైకొందురు.

(క) ప్లేగు వ్యాపించియున్న కాలములో ఎలుకగాని, ఉడుతగాని, కోతిగాని, పిల్లిగాని పైనుండి క్రిందపడినను, చచ్చినను, లేక యెవనియింటిలోగాని ప్లేగువల్ల యెవడైనను జబ్బుపడియున్నను, ఆయింటివాడు వెంటనే ఆ సమాచారమును సబ్ అసిస్టెంటు సర్జనుకుగాని, హెల్త్ యిన్స్పెక్టరుకుగాని, లేక ప్లేగు శాఖలోని హెల్తు సబ్ యిన్స్పెక్టరుకు, లేక ఆవార్డుయొక్క మునిసిపల్ అమీనుకుగాని తెలియపరచవలెను.

(ఖ) ప్లేగువలన మరణించిన యెవరియొక్కగాని శరీరమును ౧౧ వ క్లాజులో చెప్పబడినవిధమున ఆ మరణ సమాచారమును అధికారులకు తెల్పిన తరువాత ౬ గంటలవరకు కూడ పూడ్చిపెట్టకూడదు, కాల్చకూడదు.

(గ) మొదట ప్లేగు తగిలిన యేప్రదేశమునకుగాని సలహాకైగాని, మరి దేనికైగాని ప్లేగు తగిలినవాని వద్దకు పిలిపించుకొనబడిన ప్రైవేటు డాక్టరుగాని, హకీంగాని, వైద్యుడుగాని, అసమాచారమును వెంటనే స్పెషల్ ప్లేగు ఆఫీసరుకు వ్రాతలో తెల్పినచో, అతనికి అట్లు తెల్పినందుకుగాను రూ. ౧ ఫీజు యివ్వబడును. అట్టి ప్రతి ప్రైవేటు డాక్టరు వద్ద ప్లేగువల్ల బాధ పడుచుండు యే రోగియొక్కగాని పేరును, వారు స్పెషల్ ప్లేగు ఆఫీసరుగారికి తెలియపరచ గలడు.

[ఘ] ఈ నిబంధనలను అమలుపరచుటకై నియోజించబడిన యే అధికారిగాని తనకు శాసనప్రకారము యివ్వబడిన విధులను చేయునప్పుడు యెవడుగాని అతనికి యేవిధముగాని ఆటంకము కల్పించరాదు.

[ఙ] ప్లేగుతగిలియున్న యేప్రదేశమునుండిగాని యెవడుగాని స్పెషల్ ప్లేగు ఆఫీసరుయొక్క అధికారములేనిది ప్లేగులేని యే జననివాస ప్రదేశములోగాని పోయియుండరాదు; అయితే హెల్త్ క్యాంపులోగాని, జననివాసములకు వెలుపలను, పురపాలకసంఘమువారి అధికారమునకు లోబడిన సరిహద్దుల వెలుపలను, లేక పురపాలకసంఘమువారు నిర్ణయించిన ప్రాంతముగాని ఉండు యేయింటిలోనైనను తాత్కాలికముగా గాని శాశ్వతముగాగాని ఉండుటకు నిషేధములేదు. [నిబంధన నెం. 27 చూడుడు]

[చ] స్పెషల్ ప్లేగు ఆఫీసరుగారి అనుమతిలేనిది యెవడుగాని హెల్తుక్యాంపునుండి ప్లేగు ఉన్నప్రదేశమునకు గాని యింటికి గాని రాకూడదు

ఈనిబంధనలు నగరమును ప్లేగునుండి రక్షించుటకై ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ఆజ్ఞ ననుసరించి తయారు చేయబడినవి. వీటిని అమలుపరచుటలో ప్రతివాడును తోడ్పడగలడని వైద్యశాఖవారు చాల ఆత్రముగా నున్నారు.

ప్రతివారును ఎలుకలను చంపుటయందును, ఎలుకలబొందలకు గంధకము పొగవేయుటలోను, యింకను ప్లేగునిరోధముకై వైద్యశాఖవారు గైకొను యితర చర్యలలోను తోడ్పడుదురుగాక!

కాలమాన నివేదిక

౨౯ మెహార్ ౧౩౪౪ ఫ. తో ముగియు వారమునకు

(ఎడాదెప్పమారెను డి)

వాతావరణము:

అన్ని జిల్లాలయందును వర్షము పడెను. గుల్బర్గా జిల్లాలోని షాపూరునందు 7.52 అంగుళములును, రాయచూరుజిల్లాలోని సింధనూరులో 0. 0 6 అంగుళములు కురిసెను. రాష్ట్రమునందంతటను సగటున 2.8 అంగుళములు కురిసెను. వరంగల్లు, కరీంనగరము, నిజామాబాదు, నల్లగొండ జిల్లాలలోని కొద్దిభాగములందు యింకను ఎక్కువ వానలకు యుటకు అవసరము. ఈవారమంతయు చలిగాయుండి ఆకాశము మేఘావృతమై యుండెను.

పైరు:

పురుగుచే నాశనమునొందుచున్న నల్లగొండ జిల్లాలోని కొద్దిభాగమందు తప్ప తక్కిన చోట్లంతయు ఖరీఫ్ పైర్లు మంచిఫలితమిచ్చునవ్విగ ముతో కలుపు తీయబడుచున్నవి. కరీంనగరము, మెదకుజిల్లాలలోని పురుగుపట్టి చెడిపోయిన కొద్దిచోటులందు ఆదిపైరుకు విత్తుచున్నారు. మిగతచోటులందు అదిపైరల కలుపుతీయుట, నీరుకట్టు మందుట, నారు నాటుట బాగా జరుగుచున్నవి.

రబ్బీభూముల తయారు చేయుచున్నారు. రాయచూరు జిల్లాలోని కొన్నిభాగములందు రబ్బీభూములకు విత్తుచున్నారు. మరికొన్ని యితరభాగములందు విత్తుట మొదలుపెట్టబడినది.

నీరు, మేత:

రాయచూరుజిల్లాలోని కొన్నిభాగములందు మాత్రమే పశువులమేత చాలినంతలేదు. ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు, గుల్బర్గ, ఉస్మానాబాదు జిల్లాలలోని కొన్నిభాగములందు పశువులవ్యాధి యున్నది.

ధాన్యపుధరలు:

గోధుమలు, బియ్యము, జొన్నలయొక్క సరాసరి చిల్లరధరలు ఈక్రిందివిధముగానున్నవి.

గోధుమలు	హాలీ రూ 1కి	9 1/2	శేర్లు
బియ్యము	,,	7 1/4	,,
జొన్నలు	,,	14	,,

అందరును ప్లేగుటీకాలు వేయించుకొనవలసినది. ప్లేగుటీకాలు ప్రతిరోజును పట్టణములలో ఆస్పత్రులలోను, డిస్పెన్సరీలలోను, నగరములో పనిచేయు ప్లేగుశాఖ అధికారులతో యేర్పాటు చేసికొనియు వేయించుకొనవచ్చును. మరియు ప్రతిరోజును నారాయణగుడలో స్పెషల్ ప్లేగు ఆఫీసరుగారి ఆఫీసులోను, బేగంబజారు, మొగల్పురలలో చిన్న కార్యాలయములలోనుకూడ ప్లేగుటీకాలు వేయబడును.

ప్లేగున్నచోట్లనుండి స్నేహితులను బంధువులను హైద్రాబాదుకు వచ్చియుండుటకై పిలుచుటవలన ప్లేగును హైద్రాబాదులో ప్రవేశపెట్టుటయే. ఎక్కడగాని ప్లేగు సంభవించినచో అచుట్టుప్రక్కల యిండ్లవారలు వెంటనే తమకు సమీపములోనున్న హెల్తుక్యాంపుకు పోవలెను.

ఇప్పుడు పంజగుట్ట హెల్తుక్యాంపు తెరవబడియున్నది. క్రమముగా అవసరమువచ్చుకొలది ఇతర క్యాంపులుకూడ తెరవబడును.

H. E. H. The Nizam's State Railway.

హి. ఘ. హ. నిజాం రైల్వే

౧ వ అక్టోబరు ౧౯౩౫ నుండి అమలుజరుపబడు ప్యాసెంజరుబండ్లయొక్క రాకపోకలు

బ్రాడుగేజు (పెద్దలైను)

		2 ప్యాసెంజరు		4 ప్యాసెంజరు		10 మిక్సెడు		12 ప్యాసెంజరు	
		గం.	నిమి.	గం.	నిమి.	గం.	నిమి.	గం.	నిమి.
వాడి	పో.	3	05	11	18	పర్లీనుండి			
వికారాబాదు	రా.	5	58	14	06	18	33		
	పో.	6	06	14	14	18	48		
హైద్రాబాదు డి. జి.	రా.	7	48	15	33	21	11		
	పో.	8	28	15	43	21	24	19	18
సికింద్రాబాదు	రా.	8	45	16	00	21	50	19	35
	పో.	9	20					19	50
కాజీపేట	రా.	12	48					22	45

		2 ప్యాసెంజరు		8 మిక్సెడు		6 జి. టి. ఎక్స్ప్రెస్	
బలహర్షా	పో.			12	45	21	30
కాజీపేట	రా.			20	45	2	47
	పో.	13	03	23	58	3	10
డోర్నకల్ జంక్షన్	రా.	15	07	3	16	4	58
	పో.	15	24	6	00	5	13
బెజవాడ	రా.	18	20	9	55	7	40
						మద్రాసుకు	

		1 ప్యాసెంజరు		5 జి. టి. ఎక్స్ప్రెస్సు		7 ఎఫ్. మిక్సెడ్	
		గం.	ని.	గం.	ని.	గం.	ని.
				మద్రాసు నుండి			
బెజవాడ	పో.	5	12	17	30	19	10
డోర్నకల్	రా.	8	13	20	00	22	58
	పో.	8	31	20	20	23	28
కాజీపేట	రా.	10	46	22	28	2	30
	పో.			23	05	6	30
బలహర్షా	రా.			4	10	14	03
				ఢిల్లీకి		వార్ధాకు	

		1 ప్యాసెంజరు		11 ప్యాసెంజరు		3 ప్యాసెంజరు		9 ప్యాసెంజరు	
కాజీపేట	రా.								
	పో.	11 04		3	20				
సికింద్రాబాదు	రా.	14 32		6	29				
	పో.	14 50	17 30	6	39	9	05	7	12
హైద్రాబాదు డి. జి.	రా.	15 06	17 46	6	55	9	31	7	36
	పో.	...	17 55			9	39	7	52
వికారాబాదు	రా.		19 39			11	08	10	05
	పో.		19 47			11	16	10	15
వాడి	రా.		22 30			14	00	పర్లీకి	

వికారాబాదు పర్లీ-వైజ్నాథ్ శాఖ

		9 ప్యాసెంజరు		21 మిక్సెడు	
		గం.	నిమి.	గం.	నిమి.
		నేరుగా సికిం. బా. నుండి			
వికారాబాదు...	రా.	10	05		
	పో.	10	15	15	16
మహమ్మదాబాదు-బిదర్	రా.	13	11	18	38
		మిక్సెడు			
	పో.	13	29		
భాల్కీ	పో.	14	53		
పర్లీ వైజ్నాథ్	రా.	20	38		

		10 మిక్సెడు	22 మిక్సెడు
		గం. ని.	గం. ని.
పర్లీవైజ్నాథ్......	పో.	7 30	
భాల్కీ-	పో.	13 14	
మహమ్మదాబాదు-బిదరు	రా.	15 05	
	పో.	15 17	10 04
వికారాబాదు...	రా.	18 33	13 26
	పో.	18 45	
		నేరుగా సికిం. బా.	

డోర్నకల్ జంక్షన్-సింగరేణికాలరీసు శాఖ

		18 మిక్సెడు		20 మిక్సెడు	
		గం.	నిమి.	గం.	నిమి.
డోర్నకల్ జంక్షన్	పో.	5	35	15	40
సింగరేణి కాలరీస్	రా.	10	00	17	00

		17 మిక్సెడు		19 మిక్సెడు	
		గం.	నిమి.	గం.	నిమి.
సింగరేణి కాలరీసు	పో.	12	45	18	30
డోర్నకల్ జంక్షన్	రా.	14	0	19	50

డోర్నకల్ జంక్షన్ భద్రాచలంరోడ్డు శాఖ

		16 మిక్సెడు	
		గం.	ని.
డోర్నకల్ జంక్షన్	పో.	9	25
భద్రాచలం రోడ్డు	రా.	11	33

		15 మిక్సెడు	
		గం.	ని.
భద్రాచలం రోడ్డు...	పో.	12	53
డోర్నకల్ జంక్షన్	రా.	15	00

మిటర్ గేజ్-(చిన్నలైను)

		39 షటిల్	35 ప్యాసెంజరు		41 షటిల్
		గం. ని.	గం. ని.	గం. ని.	గం. ని.
ద్రోణాచలం	పో.	6 15	10 30		15 20
కర్నూలు టౌను	రా.	7 30	11 36		16 33
	పో.	37	11 48		
మహబూబునగరము	రా.	ప్యాసెంజరు	15 18		
	పో.	8 13	15 28	34 ప్యాసెంజరు	32 ప్యాసెంజరు
హైద్రాబాదు ఎం. జి.	రా.	11 14	16 23		
	పో.	11 17	18 28	7 00	18 00
సికింద్రాబాదు ...	రా.	11 40	18 50	7 25	18 25
					మిక్స్‌డు
	పో.			7 42	19 30
నిజామాబాదు ...	రా.			12 00	0 46
	పో.	44		12 10	0 56
	రా.	మిక్స్‌డు		15 54	5 08
					ప్యాసెంజరు
పూర్ణా ...	పో.	19 10		16 04	5 18
పర్భని ...	రా.	20 30		16 48	6 03
	పో.	21 15		17 00	6 15
జాల్నా ...	రా.	పర్లీకి		20 16	9 28
	పో.			20 36	9 42
మన్మాడు ...	రా.			1 26	14 42

		33 ప్యాసెంజరు	31 ప్యాసెంజరు		
		గం. ని.	గం. ని.	గం. ని.	గం.
మన్మాడు ...	పో.	4 02	12 40		
జాల్నా ...	రా.	8 41	17 32	43	
	పో.	8 55	17 54	మిక్స్‌డు	
పర్భణి ...	రా.	11 42	20 55	4 45	
	పో.	11 45	21 10	5 17	
పూర్ణా ...	రా.	12 26	21 51	6 46	
	పో.	12 36	22 01		
నిజామాబాదు ...	రా.	16 24	1 50		
	పో.	16 34	2 00	36 ప్యాసెంజరు	38 ప్యాసెంజరు
సికింద్రాబాదు ...	రా.	21 15	6 53		
	పో.	21 28	7 18	7 05	17 33
హైద్రాబాదు ఎం. జి.	రా.	21 45	7 35	7 15	17 48
	పో.			7 20	17 53
మహబూబునగరం ...	రా.			10 03	20 40
	పో.			10 17	
		40 షటిల్			42 మిక్స్‌డ్
కర్నూలు ...	రా.			13 46	
	పో.	8 38		13 58	17 32
ద్రోణాచలం ...	రా.	10 00		15 10	20 00

హింగోలి – పూర్ణా – పర్భనీ – పర్లీ వైజ్‌నాథ్ శాఖ

		45 మిక్స్‌డు			46 మిక్స్‌డు
		గం. ని.			గం. ని.
పూర్ణా	పో.	7 10	హింగోలీ	పో.	12 25
హింగోలీ	రా.	10 10	పూర్ణా	రా.	15 40

		44 మిక్స్‌డు			43 మిక్స్‌డు
		గం. ని.			గం. ని.
		పూర్ణా నుండి	పర్లీ-వైజ్‌నాథ్	పో.	2 00
పర్భని	రా.	20 30	పర్భని	రా.	4 45
	పో.	21 15		పో.	5 1[illegible]
పర్లీ-వైజ్‌నాథ్	రా.	0 07			పూర్ణాకు

టైమ్ టేబిలులో మార్పు

౧ వ అక్టోబరు ౧౯౩౫ నుండి ప్యాసెంజరు మరియు యితర బండ్లయొక్క సమయములు మార్చబడును. వాటిలో ముఖ్యమైనవి ఈ క్రింద నొసగబడినవి.

బ్రాడు గేజు (పెద్దలైను)

(1) నెం. 1 ఎగువబండి బెజవాడనుండి 5-12 గంటలకు బయలుదేరి సికింద్రాబాదుకు 14-32 గంటలకును హైద్రాబాదు బి. జి. కి 15-06 గంటలకును చేరును. మరియు వాడికి పోవుటకై సికింద్రాబాదునుండి 17-30 గంటలకును హాయిద్రాబాదు బి. జి. నుండి 17-55 గంటలకును బయలుదేరును.

(2) నెం. 9. ఎగువబండి సికింద్రాబాదునుండి 7-12 గంటలకును హాయిద్రాబాదు బి. జి. నుండి 7-52 గంటలకును బయలుదేరి పర్లీ-వైజ్‌నాథ్‌కు 20-38 గంటలకు చేరును. నెం: 01 దిగువబండి పర్లీవైజ్‌నాథ్ నుండి 7 30 గంటలకు బయలుదేరి హైద్రాబాదు-బి. జి. కి 21-11 గంటలకును సికింద్రాబాదున 21-50 గంటలకును చేరును.

మిటరు గేజు (చిన్నలైను)

(1) నెం. 32 దిగువబండి హైద్రాబాదు ఎం. జి. నుండి 18-00 గంటలకు బయలుదేరును. సికింద్రాబాదునుండి బయలుదేరుటయు మన్మాడకు చేరుట యిప్పుడున్న సమయమునందే జరుగును. ఇదివరకు ఆగుచున్న చోట్లలో నేగాక 32 దిగువబండి ఫక్రాబాదు (నిజాము) యందును మరియు 34 గుడి సార్వాడి, గెవారి మరియు ఎల్లోరారోడ్డు స్టేషనులలో ఆగును.

(2) నెం. 35 ఎగువబండి హాయిద్రాబాదు ఎం. జి. కి 18-23 గంటలకు, సికింద్రాబాదునకు 18-50 గంటలకును చేరును.

(3) నెం. 36 దిగువ ప్యాసెంజరుబండి సికింద్రాబాదునుండి 7-05 గంటలకును హైద్రాబాదు ఎం. జి. నుండి 7-20 గంటలకును బయలుదేరును.

(4) నెం. 37 ఎగువ ప్యాసెంజరు మహబూబునగరంనుండి 8-14 గంటలకు బయలుదేరి హాయిద్రాబాదు ఎం. జి. కి 11-14 గంటలకును సికింద్రాబాదు 11-40 గంటలకును చేరును.

(5) నెం. 43 ఎగువ మిక్స్‌డు బండి పర్లీ-వైజ్‌నాథ్ నుండి 2-00 గంటలకు బయలుదేరి పూర్ణాకు ఇప్పటివలెనే 6-46 గంటలకు చేరును.

(6) నెం. 44 మిక్స్‌డుబండి పర్లీవైజ్‌నాథుకు పోవుటకై పూర్ణానుండి ఇప్పటివలె 18-35 గంటలకు బదులు 19-10 గంటలకు బయలుదేరి పర్లీవైజ్ 00-07 గంటలకు చేరును.

ప్రయాణికులు 30 వ సెప్టెంబరు 1935 నాటి [illegible] టైము టేబిలు మరియు గైడును చూడవలయునని వలెనని కోరబడుచున్నది.

సికింద్రాబాదు-దక్కన్,

(సంతకం)
హెచ్. బి. బ్రెవర్
ఏజెంటు

తేది, 10 వ సెప్టెంబరు 1935

రజతోత్సవపు టప్పా టికెట్లు

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారి రజతోత్సవ గౌరవార్థము టప్పాశాఖవారు (చక్రవర్తిగారి విషయమున జరిగినవిధమునసే) ప్రత్యేకముగ టప్పా టికెట్లు సిద్ధపరచుచున్నారు. వీటిమీద విఖ్యాత మందిరముల పటము లీ క్రింది విధమున నుండునట'

నాల్గుపాయిల టికటుపైనయూనానీ వైద్యశాల
ఎనిమిది ,, ఉస్మానియా ,,
అణా ,, ,, విశ్వవిద్యాలయం
రెండణాల ,, జూబిలీహాలు

కల్లుసారాయిమాహాత్మ్యము

హత్యలమొకద్దమాతీర్పులో హైకోర్టు రిమార్కు

[నవాబ్ మిర్జాయార్‌జంగు బహదర్, గాజిమొద్దీన్ అహమద్ గార్ల యెదుట]

"కల్లుసారాయి త్రాగుటవలన కలుగు దుష్ఫలితములు కొంతవరకు యీనేరములకు కారణములై యుండెను. ముద్దాయీలు నేరము చేయుటకు ముందు ఆ దుష్ఫలితములకు అధికముగాలోనై తాము యేమి చేయుచున్నదికూడ తెలియక యుండిరి. ఆ దుష్ఫలితము నుండి వారు తప్పించుకొనజాలకపోయిరి."

ఇది హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు, నవాబ్ మిర్జాయార్‌జంగు బహదర్ గారును, గాజిమొద్దీన్ అహమ్మద్‌గారును డివిజనల్ బెంచిలోకూడి ఒక మరణదండనను యావజ్జీవ కారాగారవాసమునకు తగ్గించుచు నుడివిన వచనములు. మొదటిసారి యీనేరమును హైకోర్టులోనే రాజాబహాదర్ రాయ్‌విశ్వేశ్వరనాథ్‌గారు విచారించి తీర్పుచెప్పిరి. ఆతీర్పును స్థిరపరచుటకై డివిజనల్ బెంచికి పంపిరి.

ప్రాసిక్యూషన్‌వారు చెప్పిన దేమనగా, కొన్ని హత్యలవిచారణ సందర్భములో తుల్జారాంఅను నతడు పట్టుకొనబడి ధూల్పేటలో నుండు బాలూసాను, పీల్ఖానాలో నుండు రాజమ్మను చంపెనని ఒప్పుకొనెను. తుల్జారాం తాను ఒప్పుకొనుటయేగాక జతూసా అను మరియొకనినికూడ తనతోటి నేరముచేసిన వానినిగ చేర్కొనెను. వీరిరువురునుచేరి దుర్నీతిగల స్త్రీలను పిలిపించి, వారికి కల్లుసారాయి బాగుగ త్రాగించి, తర్వాత వారిని యెవ్వరును కాపురము ఉండనిచోటునకుతీసికొనిపోయి, అక్కడనే వారిగొంతులను పిసికి, శవములపై నుండు సొమ్ములను గుంజుకొనిపోవుటకు [illegible]. [illegible] నేరస్థులను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా నాల్గవ ఫౌజ్దారిబల్దా హాకిం అగు రాయ్‌బ్రిజ్‌మోహన్‌లాల్‌గారి యెదుట చంపబడినవారిని పూడ్చిపెట్టబడిన చోట్లను పోలీసులకు చూపించియుండిరి. ప్రాసిక్యూషన్ పక్షమున బ్రిజ్‌మోహన్‌లాల్‌గారి సాక్ష్యము తీసికొనబడెను. నేరస్థులువలుచుకొనిపోయిన సొమ్ములు యెవరెవరికి అమ్మబడెనో వారందరు తమ సాక్ష్యములో నేరమును స్థిరపరచిరి. జూరీపెద్దలుకూడ నేరమును స్థిరపరచిరి. రాయ్‌విశ్వేశ్వరనాథుగారు యిరువురు నేరస్థులకుకూడా మరణదండన విధించిరి

ఈ తీర్పు నవాబు మిర్జాయార్‌జంగుబహాదర్ గారివద్దకు ఖాయముకై రాబడెను వారు తమ అభిప్రాయము చెప్పుచు తుల్జారాముకు యిదివరకే మరణదండన, మరికొన్ని నేరముల సంబంధమున మరణదండనలు విధించబడియుండెననియు, ప్రస్తుతము మరణదండన విధించుటకు తగినంత ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము లేదనియు, కాబట్టి మరణదండన యావజ్జీవ కారాగారవాసముగా మార్చబడవలెననియు తీర్పుచెప్పిరి

క్రొత్త మోటారుకారుల పన్ను

ప్రభుత్వ ప్రకటన శాఖనుండి ఈక్రిందివార్త మాకు ప్రచురణార్థమై వచ్చినది:

మోటారు కార్ల నిబంధనలలో, ఇప్పుడు స్వంతకార్లమీదను, టాక్సీలమీదను వసూలు చేయబడుచుండు మునిసిపలు పన్నుకు తోడు మరియొకపన్ను (ప్రావిన్షియల్ పన్ను) గూడ విధింపబడ నున్నది. దానికి ప్రభుత్వమువారి అనుమతియే మిగిలి యున్నది. రోడ్ల మీద మోటార్లు అధికముగా తిరుగుచుండుట వలన ఆరోడ్లు త్వరలోనే చెడిపోవుట సంభవించుచున్నది. ఇదియుకాక కొన్నిరోడ్లు బరువు గలిగిన మోటార్లయొక్క బరువును సహించునంతటి గట్టిగా తయారుచేయుటకు అగు ఖర్చులను పబ్లిక్ వర్క్సు శాఖ ప్రస్తుతము భరింపజాలకయున్నది. అందువలన ఈక్రొత్తపన్నువిధించుట కవసరమేర్పడినది. ఈ ఆదాయముతో ప్రజా సౌకర్యమునకై రోడ్లను సరియైనస్థితిలో నుంచుటకొరకు ప్రత్యేకమైన నిధి యొకటి ఏర్పాటు చేయబడవచ్చును. బ్రిటిషు యిండియాలో ఇటులనే ఎక్కువ పన్ను విధింపబడుచు ప్రత్యేకనిధి పద్ధతి చాలకాలము నుండి యున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారి అంగీకారము అయినతర్వాత మోటారు కార్ల నిబంధనలు అమలులోనికి వచ్చు రోజు నుండి అనగా 1అజూరు 1345 ఫ. నుండి ఈక్రొత్తపన్ను మ. ఘ. వ. నైజాం రాష్ట్రమునందంతటను విధింపబడును. బాడుగ కార్లకు, బస్సులకు, లారీలకు మాత్రము నిబంధనలలోగల పన్నులపై, మొదటి సంవత్సరమునందు నూటికి ఏబది వంతునను, ఆటుపైన రెండేండ్ల వరకు నూటికి యిరువదియైదు వంతునను మాఫీ యొసంగబడును.

నిబంధనలలోని రేటు ఈ క్రింది విధముగ నున్నవి:—

1. ప్రక్క తొట్టిలేని మోటారు సైకిలుకు రూ. 5/- 2. ప్రక్కతొట్టిగల మోటారు సైకిలుకు రూ. 7/- 3. సామాను లేనప్పుడు 1 1/2 టన్నుల లోపు బరువుగల స్వంత కార్లకు రూ. 16/- 4. సామాను లేనప్పుడు 1 1/2 టన్నుల నుంచి 3టన్నులలోపుబరువుగల స్వంత కార్లకు రూ. 32/- 5. సామాను లేనప్పుడు 1 టన్ను లోపు బరువుగల ట్రక్కులు (ట్రైలర్లకు) రూ. 10/-

కిరాయ టాక్సీలకు

6. ఆర్గురు ప్రయాణీకుల వరకు స్థలముండువాటికి రూ. 50/- 7. ఆర్గురికిపైనుంచి పదిలోపు ప్రయాణీకులకు మించని స్థలముండు వాటికి రూ. 80/- 8. పది మందినుంచి పదునైదుమంది ప్రయాణీకులవరకు స్థలముండువాటికి రూ. 120/ 9. పదునైదు మందినుంచి యిరువదిమంది ప్రయాణీకుల వరకు స్థలముండువాటికి రూ. 160/- 10. ఇరువది ప్రయాణీకులకు మించి స్థలముండు వాటికి సీటుకు రూ. 12/-

బాడుగ లేక స్వంత లారీలకు

11. సామాను లేనప్పుడు 15హండ్రడ్లలోపు బరువుగలవాటికి రూ. 50/- 12. సామాను లేనప్పుడు 15 హండ్రడ్లనుంచి 1 1/2 టన్నులలోపుబరువుగలవాటికి రూ. 100/- 13. సామాను లేనప్పుడుఅదనపుప్రతి1/2 టన్నుకు రూ.50/- 14 సామానుండు ట్రైలరుకు ప్రతి 1/2 టన్నుకు రూ 50/-

---

14రూపాయలకు ప్లీడర్లు

చదువుకున్న యువకులలో నిరుద్యోగ సమస్య అతితీవ్రముగా సంయుక్త పరగణాలలో ఉంది కొంత మంది పోలీసు కానిస్టేబులు ఉద్యోగములో ప్రవేశిస్తున్నారు.

అంతకన్నా విచారకరమైన విషయము ముగ్గురు బి. ఎల్. ప్యాసయినవాళ్ళు కోర్టులో నెలకి ౧౪ రూపాయల జీతముమీద ఉద్యోగానికియిటీవలచాఖలు అయినట్లు తెలుస్తున్నది

గాంధి గారి పద్ధతి వ్యర్థమైనచో

రోమెయిన్ రోలెండు గారికి సుభాస్ చంద్రబోస్ గారి ప్రశ్న

సుభాస్ చంద్రబోస్‌గారు యూరపులో అనేకులనుండి భారత రాజకీయములను గూర్చి అభిప్రాయములను తెలిసికొనగా, యూరపీయులందరికిని భారత రాజకీయములను గూర్చి తెలిసికొనవలెనను కుతూహలము గాంధిమహాత్ముడు అందులో చేరియుండుట వలననే కలిగినదని తెలిసినది. అనగా గాంధిమహాత్ముని పద్ధతి గెలిచినను ఓడినను భారత రాజకీయములందలి వారిదృష్టి, ఆదరము అంతయు గాంధి మహాత్మునితోనే అంతమగునన్నమాట. బోస్‌గారికి యిది ఆందోళనగా నున్నది. గాంధిగారి ఉద్యమము వ్యర్థమై భారత దేశ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించజాలనిచో, అప్పుడు సోషలిజమే (అనగా కార్మికులను, రైతులను రాజకీయ రక్షమునకు గట్టుటయే) శరణ్యమని సుభాస్‌బోస్‌గారి అభిప్రాయము. ఈఅభిప్రాయమునకు అందరును అంగీకరించునట్లు చేయుటకై సుభాస్‌బోస్‌గారి యత్నము. ఇదే ఉద్దేశ్యముతో బోస్‌గారు యిటీవల రోమెయిన్ రోలెండుగారితో కలిసి మాట్లాడుచు గాంధిగారి ఉద్యమము విఫలమైనచో తరువాతి గతియేమి అని ప్రశ్నించిరి. ప్రశ్నించి తానుకనుగొనిన యితర యూరపీయుల అభిప్రాయమునుగూడ తెలియజేసిరి. రోలెండు గారికి మాత్రము గాంధిగారిమీద విశ్వాసము అంతసులభముగ ఊడిపోవునా? అందువలన ఆయన ఆలోచించి మాట సందుబోనీయకుండ చాల జాగ్రత్తగా నిట్లుచెప్పెను: "పరిస్థితులు మారి గాంధిమహాత్మునికి పని చేయువారల ఉద్యమముతోను, దేశద్రవ్యము నంతయు పనివారలతోగూడ కలిపి అందరికిని దాదాపు సమానముగ పంచునట్టి యేర్పాటులోను ఘర్షణ సంప్రాప్తమైనచో, నేను యెన్నటికిగాని సకలబాధల ననుభవించు కార్మికుల పక్షమునసే చేరెదను." ఈఅభిప్రాయమునుగూర్చి బోసుగారు "నాకు ఒక్కమ్మడి సంతోషమున్ను, ఆశ్చర్యమున్ను గలిగినవి. నేను యెంతో సంతోషముతోనున్న సమయములలోగూడ యీగొప్ప మేధావి యింత ధైర్యముగాను, నిస్సంకోచముగాను కార్మికుల ఉద్యమమునకు చేయూత నిచ్చునని యెన్నడును అనుకొనియుండలేదు." అని మాడర్న్‌రివ్యూలో ఒకవ్యాసమందు వ్రాసినారు.

రోలెండుగారికి జవాబిచ్చుచు బోసుగారు గాంధిమహాత్ముని లోపములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. "వారికి లోపలనున్న రహస్యములనన్నిటిని దాపరికము యేమాత్రము లేకుండ బైటపెట్టు దురభ్యాసము గలదు. అదియుగాక మానరు. రాజకీయనులందు వారి భిన్నాభిప్రాయములను వెలివేయుటకు వారు సమ్మతించరు; ఇదియు ఒకలోపము. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి హృదయము యెన్నడో ఒకనాడు మారగలదని ఆశ."

మరల రోమెయిన్ రోలెండు గారు తమకు గాంధిమహాత్మునిపై విశ్వాసము పోలేదనిచెప్పిరి. కాని సుభాస్ చంద్రబోసుగారు రోలెండుగారిని తమపక్షమునకు త్రిప్పుకొనినట్టే విశ్వాసము.

పుష్పోద్యానము (బాగెఆమ్మా) లో మార్పులు

రజతోత్సవ ఉత్సవముల సందర్భమునవచ్చుటమార్పులు జరుగుచున్నవి పడమటప్రహారీగోడతీసివేసి ఇనుపకడ్డీలతో అవరణ మేర్పడచేదరు తోట నడుమ నున్న సరస్సు ఎండగొట్టెదరట!

హిందూమతమున చేర్చుకొనుట శాసనసమ్మతమే

బుస్సేర్ సంస్థాన ప్రభువుగారిఆజ్ఞ

సిమ్లా హిల్సులో బుస్సేర్ సంస్థానమున్నది. అక్కడి కొండప్రాంతప్రజనులను సంస్కరించి మంచినాగరకులను చేసిన అమెరికన్ మిషనరీ ఇ. స్టోక్సుగారు హిందూమతములో చేర్చుకొనబడి శ్రీయుత సత్యానందుడైరి. దీనిపై విభిన్నమతములవారలు రెండుపక్షములై వివాదములతో అదాలతునెక్కిరి. వానిమీదట హిందూమహాసభ్యులును, ఆర్యసమాజీయులును కొందరుకలసి భాయిపరమానంద్‌గారి నాయకత్వమున బుస్సేర్ రాజాసాహెబ్‌గారివద్దకు రాయబారులుగాపోయి యితరులను హిందూమతములో చేర్చుకొనుట శాసనసమ్మతమేనని స్పష్టము చేయవలసినదిగకోరిరి. అందుపై రాజాసాహెబుగారు న్యాయసమ్మతమేనని ప్రకటించిరి. ఆసంస్థానాధికారులు వచ్చినరాయబారులకు బండ్లు మొదలగు అన్ని సౌకర్యములను కలిగించిరి.

* * *

బీహారు ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వోద్యోగులకు యితరులకు తెలుపగూడని ఒకరహస్యమైన ఆజ్ఞను పంపయుండిరి. ఆయాజ్ఞలో కొందరు ఆర్యసమాజీయులు క్రైస్తవులకు విరుద్ధములైన చర్యలను వేటివేటిని చేయుచున్నారో గమనించవలసినదనియున్నది. ఆ రహస్యమెట్లు బైటపడినదో—మొన్నటి బీహారురాష్ట్ర శాసనసభలో ఆవిషయమై వివరములను ఆకర్షించుటకు ప్రశ్నలవర్షము కురిపించబడెను. హోంమెంబరుగారు ఆప్రశ్నలకన్నిటికిని సమాధానమిచ్చుచు, అట్టి రహస్యాజ్ఞను జారీచేసిన మాట వాస్తవమేననియు, యేమత ప్రచారకులుగాని తమ ప్రచారము చేయుచున్నప్పుడు యితర మత సంస్థలతో సంఘర్షణగాని మతసంఘర్షణలుగాని జరుగకుండచూచుటకై ఆఆజ్ఞ జారీ చేయబడినదనియు చెప్పిరి.

కోత్వాలుకు క్రొత్త అధికారము

ఇటీవల ప్రభుత్వముగారివలన అంగీకరింపబడిన కోత్వాలీ నియమావళి ననుసరించి సమావేశములను, ఊరేగింపులను నిషేధించుటకును, అపుటకును, అల్లరులనడచు శాంతిని స్థాపించుటకును, మత సంబంధమైన సంరంభములలో నెమ్మది నెలకొల్పుటకును, అల్లరి మూకలు (గ్యాంగులు) మొదలగువానిని రాకపోకలను నిర్బంధపరచుటకును ప్రత్యేకాధికారము లియ్యబడినవి.

మహారాజా బహదర్ గారికి అల్పాహారపు విందు

మహారాజా బహదరుగారి గౌరవార్థము శ్రీయుత కృష్ణస్వామి ముదిరాజా (పురపాలక సంఘసభ్యుడు) గారు చుడీబజారులోని తమ స్వంత గృహమున ౯ ఆబాన్ నాడు సాయంత్రమున గొప్ప విందు చేసిరి. గొప్ప గొప్పవారనేకులు వచ్చిరి. ఆ ప్రదేశము రంగు రంగుల తోరణములతోను పతాకములతోను అలంకరింపబడెను. ప్రభుత్వాధికారులలో వచ్చిన అతిథులు: నవాబు సఆదత్ జంగు బహదరు, రాజా బహదరు విశ్వేశ్వరనాథు, నవాబు ముసాహబ్ జంగు బహదరు, నవాబు జైను యార్ జంగు బహదరు, కర్నలు నవాబు సుల్తాన్ యార్ జంగు బహదరు, నవాబు అస్గరు యారుజంగు బహదరు, నవాబు రావుసాహెబ్ ఖాన బహదరు, రాయ్ భవానీప్రసాదు సా.

వీరందరును పుష్పమాలాలంకృతులుగా జేయబడిరి. మిఠాయిలను భక్ష్యములు, పానీయములు అమర్పబడియుండెను. చాల ఉత్సాహము ప్రబలియుండెను.

ప్రభువుగారి రజతోత్సవము

రజతోత్సవ నిధికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వర్తక శాఖామంత్రి, సర్ జఫరుల్లాఖానుగారు నూరు రూపాయలను, నవాబు సర్ మసఊదుజంగు బహదరు అయిదునూర్ల రూపాయలను పంపినారని సికింద్రాబాదు రజతోత్సవ శాఖవారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఆకస్మిక మరణము

డాక్టర్ గారిని పోలీసులు పట్టుకొనుట

(మన విలేఖరి)

ఉంబా బజారులో పోయిన శ్రావణ బహుళ ఏకాదశి ప్రాంతములో ఒకనాటి రాత్రి బిస్తి నారాయణ అను నతడు లక్ష్మయ్య అను భాగ్లీ డాక్టరు యింటికిపోయి తమాషాగా మాట్లాడుచు కూర్చొనియుండ్లు కొంతసేపటికి స్పృహతప్పి పడిపోయినట్లు కల్లోలము లేచెను. ఇరుగుపొరుగు వారందరు వచ్చి చూచునంతలో శవము మాత్రమే యుండెను. వెంటనే ఆ సమాచారము పోలీసులకు తెలియగా వారువచ్చి విచారణచేసి శవమును దహనమునకై యిచ్చివేసిరి. తర్వాత ఆ డాక్టరుగారు అనుమానముపై పోలీసువారిచే పట్టుకొనిపోబడిరి. పోలీసువారి విచారణ చాలవరకు పూర్తియైనది. డాక్టరుగారు ఆ యువకుని చంపుటకు యితరులు పన్నిన కుట్రలో తనుల్కొని యే దోమందు పెట్టినట్లు ఆఖరుకు తేలినట్లు తెలియుచున్నది. క్రమముగా పట్టుకొనబడిన వారిపై న్యాయస్థానములో మొకద్దమా ఫౌజ్దారీ పెట్టబడవచ్చును.

వై. యం. సి ఏ క్రొత్తమందిర ప్రారంభము

౧౦ ఆబాను నాడు సాయంత్రము ౫-౪ గంటలవేళ వై. యం. సి. యే. యొక్క క్రొత్త మందిరము (నారాయణగూడెము) యొక్క శంకుస్థాపనోత్సవము శ్రీ మహారాజా బహదరు (ప్రధానామాత్యవర్యులు) గారివలన జరుప బడినది. ఆ సందర్భమున శ్రీ. రెని జెంటుగారు, వై. యం. సి. యే. సంఘము యొక్క ఉద్దేశములు మొదలైనవి విపులముగ నుపన్యసించిరి. గొప్ప అధికారులు చాలమంది వచ్చియుండిరి. మహారాజా బహదరు పదివేల రూపాయల విరాళమును ఈ సంస్థకై ప్రకటించిరి. మరి రెండువేల అయిదువందల రూపాయల విరాళములు యితరులు వాగ్దానమొనర్చిరి. ఆ సభులకు అల్పాహారములు అమర్చబడినవి.

వైర్లెస్ శాఖకు సలహా సంఘము

౧౫ జూలై ౧౯౩౪వ తేదినాడు వైర్లెస్ బోర్డువారు గావించిన తీర్మానము ననుసరించి గౌ॥ ఆర్థికశాఖా మాత్యుని అంగీకారముతో నవాబ్ అఖీల్ జంగు బహదర్ గారు అధ్యక్షులుగ, యీక్రిందివారు సభ్యులుగను ఒకకమిటీ యేర్పరచబడినది. మ.ఘ.వ. నిజాం ప్రభుత్వమువారి బ్రాడ్కాస్టింగు స్టేషనునుండి బ్రాడ్కాస్టు చేయదగిన విషయములను గూర్చి యీ కమిటీ సలహా నిచ్చుచుండగలదు.

౧. మీర్జా అలియార్ ఖాన్ గారు, ప్రకటన శాఖాధ్యక్షుడు.
౨. నవాబ్ జైన్ యార్ జంగు బహదర్. పురపాలక సంఘపు అధ్యక్షుడు.
3. కల్నల్ జె. నార్మన్ వాకర్, వైద్య శాఖాధ్యక్షుడు.
౪. కాజీ మహమ్మద్ హుసేన్, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయపు వైస్ ప్రిన్సిపాల్.
౫. సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రారు.
౬. డాక్టరు వ్యాగ్నో.

(ప్రకటన శాఖనుండి)

వేమన గ్రంథాలయము

గద్వాల మహారాణిగారి విరాళము

గద్వాల మహారాణిగారు తమకొండవ కుమారై వివాహసందర్భమున, ఈ నిలయమునకు 25 రూపాయలు [ఇరువదిఅయిదురూపాయలు] దయతో నిచ్చినారు. వారి అదర్శప్రాయమైన ఔదార్యమునకు ఈనిలయమువారెంతయు కృతజ్ఞులు.

కె. సుబ్బారావు, గారు
కార్యదర్శి.

పానిపతు మొదటి యుద్ధమును ప్రదర్శించుట

ఉస్మానియా శాఖరియా పాఠశాలలోని బాలురు ౫ ఆబాను నాడు హిందూదేశ చరిత్రమునందలి విఖ్యాతమగునీయుద్ధమును ప్రదర్శించిరి. ఆరంగముల పటములు తీసికొనబడినవి. బాలురు మనోహరముగ పనిచేసిరట.

(పానిపతు మొదటియుద్ధము ౧౫౨౬లో బాబరు (మొగలు చక్రవర్తి) నకును, ఇబ్రాహీము (లోడీవంశ చక్రవర్తి)నకును జరిగినది. దీనిలో రాణాసాంగాఅను రసపుత్ర వీరుడు వీరవిహారము సల్పియుండెను. ఈయుద్ధము హిందూదేశ చరిత్రమునందు మధ్యమ యుగమున ముఖ్యమైన వానిలో నొకటి. పానిపత్తునందు మూడుమారులు ముఖ్య యుద్ధములు జరిగినవి: యుద్ధములో ప్రతియుద్ధము గొప్పమార్పుల కలిగించినది.) (గో.ప. సం.)

నిజాంరాష్ట్రపు ప్రాచీన చారిత్రిక చిహ్నములు

అర్కశాఖ (అసారుఖదీము) యొక్క నాజిము అగు యజ్దానీగారు ౧౦ ఆబాన్ నాడు సాయంత్రము రేడియో ద్వారా మన రాష్ట్రములోని పురాతన వస్తు పరిశోధనమును గూర్చి విద్వత్పూరితమగు నుపన్యాసము చేసిరి. "చరిత్రకు పూర్వకాలపు చారిత్రక చిహ్నములు దక్కనులో" అను విషయమున నీ యుపన్యాసము చేయబడినది.